

A távozó Maniu

A király ma kinevezte az új kormányt, amely le is tette az esküt. Maniu megy, Mironescu jön. Az új miniszterelnök személye felé irányul most minden figyelem, az ő működése elé néz minden várakozás. És e jelentős politikai változás óráiban mi mégsem a felkelő napot üdvözöljük hangos hozsannával, hanem a távozó miniszterelnök felé küldjük az elismerés néhány szál virágját. Nem tartozunk azok közé, akik Maniu Gyulát miniszterelnöksége idején a magasztalás tömjénfüstjével vették körül. Minden alkalommal rámutattunk tévedéseire, hibáira és kormányának a kisebbségekkel szemben való szűkkeblősége ellen, magyar lelünk minden energiájával tiltakoztunk. Most azonban, amikor felelősségteljes helyéről fáradtan, betegen és kissé kiábrándulva távozik, úgy érezzük, hogy megérdemel néhány elismerő szót az az ember, aki kétségtelen a legnemesebb szándékokkal eltelve igyekezett a nyugati mentalitást meghonosítani közéletünkben. Tehetjük ezt annál tárgyilagosabban és a hízegés látszata nélkül, mert Maniu Gyula már nem miniszterelnöke Romániának és a magyarság hosszú ideig nem várhat tőle semmit.

Maniu legnagyobb érdeme, hogy Romániát közelebb hozta a művelt Nyugathoz. Minden törekvése céltudatosan odatendált, hogy kiemeljen bennünket a balkánállamok sorából. Szembefordult elődjének ama álláspontjával, amely a román gazdasági életből rövidlátó fejtékenységből kizárta a külföldi tőkét. Még az ellenzéki padosorokból is hangos szóval hirdette, hogy szívesen látják a külföldi tőkét Romániában. Kormányzása idején aztán kitért a ország kapuit a beözönlő idegen tőke előtt. Még intenzívebb lett volna a külföldi pénz érdeklődése Románia iránt, ha az országnak olyan belügyminisztere van, aki nyugalmat és biztonságot tud teremteni a külföldi tőkének. Sajnos azonban, a nyugalom és biztonság helyett egyre ismétlődő zavargások, felekezettek elleni izgatás ütötte fel a fejét és a rendbontók lármája tülharsogta Maniu hivogató szavait.

A távozó miniszterelnök érdemének kell tudnunk azokat a konszolidáltabb állapotokat, amelyek a sajtóviszonyok terén uralkodnak. Az előző kormányok uralma idején valóssággal bilincsek között vergődött a határmenti sajtó, amelyet Maniu Gyula szabadított fel a helyi kiskirályok fojtó cenzurája alól. A lapokozások mind ritkábbá váltak, a kormány hatalmi intézkedéseivel egyre kevesebbszer nyult bele a sajtó véleménynyilvánító szabadságába és a gyors elszakai munkában könnyen megtörténő elírások nyomában már nem jött a drákói büntetés, a kegyetlenkedő megtorlás.

Nem utolsó sorban kell említeni Maniu érdemeinek felemlítésénél, hogy az ő kormányzata alatt stabilizálódott a román pénz. Programja, amivel a kormányzáshoz látott, valóban szép volt s nagy koncepcióról tett tanúságot. Hogy aztán ezt a programot nem tudta valóra váltani, az nagyrészt nem az ő személyén és államférfiúi képességein mulott, hanem legfőként a köréje sereglett pártvezérek széthúzásán és azon a kicsinyes marakodáson, ami nélküle és körülötte folyt a személyi érvényesülésért.

Szeretnők ezeket a sorokat úgy befejezni, hogy Maniu Gyula őszinte és igaz barátja volt a kisebbségeknek. Ezt az elismerést azonban, sajnos, nem adhatjuk meg neki, aminek okát megint csak nem benne kell keresni hanem abban a türelmetlen és rövidlátó politikai atmoszférában, amely még ezidőszert kioltatlanul lángol a főváros politikai kohóban.

Kinevezték az új kormányt

Károly király jóváhagyta a Mironescu által bemutatott

kormánylistát — A miniszterek ma délután letették az esküt — Vaida nem volt hajlandó tárcát vállalni — Az uralkodó beszéde

Bocu Sever diplomáciai beosztást kap

A hetek óta tartó kormányválság a mai nappal véget ért: ma délután tette le az esküt a Mironescu-kormány. Ha végigtekintünk az új kormánylistán, úgy teljesen igazat kell adnunk Mironescu miniszterelnöknek, aki maga kijelentette, hogy kormánya tulajdonképpen egy átszervezetet Maniu-kormány. A nevek ugyanazok, mint amelyek a lemondott kormány listáján szerepeltek. Egyedül Vaida-Voevod Sándor dr. maradt ki — mint kormánykörök állítják — a saját akaratából. A többi miniszter ugyanaz, azzal a különbséggel, hogy Mihalache a földművelésügyi tárca helyett a belügyet vette át, Madgearu a kereskedelemügyi helyett a földművelésügyi és Manoilescu a közlekedésügyi helyett a kereskedelemügyi. Két újnak mondható nevet látunk, az egyik Voicu Nitescu, aki régebben viszont tagja volt a kormánynak és csak a legutóbbi átszervezésnél ejtettek ki. Teljesen új név Hatiegan Emil: az új munkaügyi miniszter neve. Hatiegan dr. nemzeti-parasztpárti képviselő, egyetemi tanár volt és oszlopos tagja a kormánypártnak.

A bucaresti-i jelentések még egy újdonsággal szolgálnak s ez az újdonság érint talán bennünket a legjobban. Arról van ugyanis szó, hogy Bocu Sever bánati kormányzó rövidesen diplomáciai beosztást kap és távozik a bánati kormányzóság éléről. Bocu Sever eddigi működése során bebizonyította, hogy rátermett vezetője annak a kormányzóságnak, amelyet rábíztak és eddigi működése a lakosság minden rétegét, nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül, a legnagyobb megelégedéssel töltötte el. Pótolhatatlan veszteség lenne ezen terület részére Bocu Sever távozása és ezért a kormányköröknek más megoldást kellene találniok, a mely lehetővé tenné, hogy Bocu Sever továbbra is a bánati kormányzóság élén maradjon. Ez a kívánsága a bánati kormányzósághoz tartozó összes megyék és városok lakosságának és ezt

„Kormányom átszervezett Maniu-kormány“

Mironescu kihallgatása háromnegyed egykor ért véget. A miniszterelnök a királyi palotából távozva a következő nyilatkozatot tette az újságíróknak:

— *Ötelsége elfogadta az általam beterveztett névsort és most már sor kerül arra, hogy a kormány tagjai letegyék az esküt. Folytatni kívánom azt a munkásságot, amelyet elődöm kifejtett és kormányom tulajdonképpen átszervezett Maniu-kormánynak tekinthető. A párt teljes egységgel sorakozik a kormány körül.*

Mironescu miniszterelnök telefonon értesítette a királyi audiencia eredményéről az új kormány tagjait, akik az ebédutáni órákban Sinaia-ba utaztak a külföldön tartózkodó Voicu Nitescu kivételével. A kormány tagjai délután 5 órakor teszik le az esküt. Kormánykörökből skartmazó híradás szerint a miniszterelnök azt akarta, hogy Vaida is helyet foglaljon a kormányban, azonban a volt belügyminiszter nem volt hajlandó tárcát vállalni, azzal az indoklással, hogy egészségi állapota miatt feltétlenül pihenésre van szüksége.

Mihalache, aki az új kormányban a belügyminiszteri tárcát kapta, kijelentette, hogy

a kívánságot illetékes helyen figyelembe kellene venni.

A kormány megalakításáról, valamint az ezt követő eseményekről az Aradi Közlöny tudósítója a következőket jelenti:

Az új kormány

Bucurestiből jelentik: Hatalmas érdeklődés előzte meg Mironescu miniszterelnök mai audienciáját, amelyen az új kormány névsorát kellett bemutatnia az uralkodónak. Előzetesen a nemzeti-parasztpárt vezetősége folytatott beható tanácskozásokat az ügyben és sikerült is összeállítani a listát, amelyet Mironescu nyomban magával vitt Sinaia-ba. A király az audiencia során jóváhagyta a miniszterelnök által bemutatott listát és így az új kormány összeállítása a következő lesz:

Miniszterelnök és külügy: Mironescu.

Belügyminiszter: Mihalache.

Pénzügyminiszter: Popovici.

Igazságügyminiszter: Iunian.

Ipar- és kereskedelemügyi: Manoilescu.

Közlekedésügyi: Voicu Nitescu.

Közoktatásügyi: Costachescu.

Hadügy: Condeescu.

Földművelésügyi: Madgearu.

Munkaügyi: Hatiegan.

Tárcanélküli besszarábiai miniszter: Pan Halipa.

Államtitkárokká eddig a következőket nevezték ki:

Miniszterelnökségi államtitkár: Tilea-Viorei cluji képviselő.

Belügyminiszteri államtitkár: Anghelescu.

Földművelésügyi államtitkár: Potarca.

Kultuszminiszteri államtitkár: Pop Glita.

Az államtitkári névsorból kimaradt Lujanu, aki azért nem vesz részt a kormányzás munkájában, mert Maniu Gyulát elkíséri külföldi utjára.

első teendői közé fog tartozni a közigazgatási reform módosítása, valamint a választójogi reform előkészítése. Madgearu földművelésügyi minisztersége nem keltett különösebb feltűnést, miután az előrelátható volt. A varsói agrárkonferencia alkalmával ő képviselte Romániát és a népszövetség tanácsülésén őt bízták meg azzal, hogy az agrárállamok nevében felszólaljon. Mindez előkészítések voltak annak, hogy Madgearu Virgil az átszervezés alkalmával a földművelésügyi miniszterium élére kerüljön. Pan Halipa tárcanélküli miniszter lett, ami annak tulajdonítható, hogy hamarosan más állást szemelnek ki számára. Biztosra vehető, hogy a legközelebbi jövőben Besszarábia kormányzója lesz.

Erdély kormányzója — Dobrescu

Valószínű, hogy több politikai államtitkárságot létesítenek a közeli napokban. Így a miniszterelnökség, az ipar- és kereskedelemügyi miniszterium és a közlekedésügyi miniszterium mellé kerül politikai államtitkár. A CFR. vezetésében is változás lesz.

Egészen biztosra vehető, hogy Stan Vidrihin szerződését felbontják és helyébe Ionescu Mihály tábornok kerül.

aki az Averescu-kormány idején volt a CFR vezérigazgatója, Andronescu a posta vezérigazgatója is átadja helyét, előreláthatólag szintén katonai személynéknél.

A Maniu-kormány lemondása alkalmával az egyes kormányzók is felajánlották lemondásukat. Ez azonban csak formalitásnak tekinthető. A bucaresti-i lapjelentések szerint Erdély kormányzója ismét Dobrescu Aurel lesz, aki a csiki erdőpanamák körül keletkezett botrány idején lemondott állásáról, mert a liberális lapok bűnrészességgel vádolták.

Bocu Sever megmarad bánáti kormányzónak, mindaddig, amíg diplomáciai beosztást nem kap.

Hír szerint meghatalmazott miniszterként akarják a külföldre küldeni Bocu Severt. Pan Halipa kormányzósága — mondják a lapok — biztosra vehető, miután hívei sürgősen kérik, vegye át a kormányzóság vezetését.

Bucurestiből jelentik: A parlamenti ülésszakot már november elsején megnyitják, miután a király csak két héttel hosszabbította meg a parlamenti szünetet.

Az eskütel

Bucurestiből jelentik: A Mironescu-kormány ma délutáni esküteléről a következő részleteket jelentik:

Ma délután négy óra harmincöt perckor tették le az esküt az új miniszterek a sinaia-i Peles-kastély tanácstermében. Ez alkalommal az uralkodó rövid beszédet tartott az új kormány tagjainak és örömet fejezte ki afelől, hogy a válság gyors megoldást nyert és a parlamentarizmus alapján álló kormány alakult. A kormány nevében Mironescu György miniszterelnök válaszolt, biztosította az uralkodót a kormány lojalitásáról és ama reményének adott kifejezést, hogy a kormány meg fog felelni a beléje helyezett bizalomnak.

Az új kormány Bucuresti felé haladva, a különvonaton megtartotta Mironescu elnökletével első minisztertanácsát. A minisztertanácson főképpen azokkal a gazdasági problémákkal foglalkoztak, amelyek a külszöbön álló parlamenti megnyitás miatt gyors megoldást kívánnak.

Bucurestiből jelentik: Az Adeverul foglalkozik az új miniszterek személyével és felveti azt a kérdést, hogy tulajdonképpen miért ma-

radt ki Vaida a kabinetből. Mert ha Vaida a Maniuval való szolidaritás elve alapján nem vállalt állást a kormányban, akkor miért vállalták tárcát a többi erdélyi miniszterek. Az Adeverul információi szerint az erdélyi miniszterek felsőbb helyről érkezett nyomásnak voltak kénytelenek engedni, amikor Vaidát elejtették.

Beavatott helyen úgy tudják, hogy az új kormány számos vezető állást meg fog szüntetni. Elsősorban a vasút és a posta vezérigazgatóit cserélik ki. Andronescu postavezérigazgató helyébe egy aktív tábornok kerül, Vidrighint pedig Mihai Ionescu tábornok váltja fel.

Dánia teljesen leszerel

Kalonaság helyett rendőrség — Megszüntetik a tábornoki és ezredesi címeket — Léptik a dáp hadiflottát is

Koppenhágából jelentik: A nemzetvédelmi miniszter a képviselőházban törvényjavaslatot terjesztett elő Dánia leszereléséről. A törvényjavaslat szerint a hadsereget egy rendőrhadtest fogja helyettesíteni, melynek költségvetése nem haladja meg az évi 7 millió dán koronát. Az új hadtestben a tábornoki és ezredesi

címek nem lesznek. Ezek helyett inspektori címet fognak adni. A dáp hadiflottát szintén meg fogják szüntetni és azt csak egy kis általmi flottával helyettesítik, amelynek össztonnatartalma nem haladja meg a 13.000 tonnát és végül a jövőben csak 12 repülőgéppel fog rendelkezni.

BOCU SEVER kormányzó kellemetlen

Tettleg inzultált egy festőt, aki a Capsában támadolag lépett fel ellene — A festő pénzt követelt egy el nem végzett munkáért, amire felvette a teljes honoráriumot

Bucurestiből jelentik: Feltűnést keltő incidens játszódott le ma déln a főváros egyik leglátogatottabb és legelőkelőbb helyiségében, a Capsa-ban.

Bocu Sever bánáti kormányzó rövid szövevény után tettleg inzultált egy ismert bucaresti-i festőművészt.

Az incidensről, amely nagy feltűnést keltett egész Bucurestiben, az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítója az alábbiakat jelenti:

Néhány nappal ezelőtt Bocu Sever kormányzó megbízást adott Braiescu bucaresti-i festőművésznak arra, hogy a lippai templomot kifesse. A művész elvállalta a megbízást és mindjárt előleget vett fel. Ennél többet nem igen csinált. Hozzálatott ugyan a festéshez, de rövid ideig tartó munka után ismét az előlegkérésre szorított működése. Lassanként előre felvette az egész honoráriu-

mot, anélkül, hogy eleget tett volna megbízásának.

A kormányválság idején a bánáti kormányzó a fővárosban tartózkodott. Ma déln véletlenül összetalálkozott a Capsa-ban Braiescu festőművésszel, akit felelősségre vont, amiért nem készítette el a vállalt munkát. Válasz helyett a festőművész ismét pénzt kért és kijelentette, hogy

ha nem teljesíti újabb követelését, úgy nem hajlandó befejezni munkáját.

A kormányzó érthető felháborodással fogadta Braiescu bejelentését, amely körül egy, mindössze néhány percig tartó heves vita keletkezett. Bocu Severt annyira indulatba hozta a festőművész magatartása, hogy a vita során arculütötte Braiescut. A jelenlévő közönség nyomban közbevetette magát és elválasztotta a szembenálló feleket.

A khán ajándéka

Irta: CSÁNYI PIROSKA.

Mae Darling, a „Fehér csoda”, éppen befejezte reggeli toalettjét. Hőszinű csipkehalmozat omlott le virágszerű alakján, de hamvas bőre, mely a „Fehér csoda” nevet szerelte neki, fehérebb volt csipkéinél is. Csodálatos, mélységes tekintete, mely Skandinávia tengerszeméit tükrözte, elmerengett... Az öröké tartó szerelemre gondolt. Hiszen: előző nap volt az eljegyzése: Thomas Blackwellel, a fiatalága dacára elismert, nagyhirű orvossal. Alig tudta már kivyárni az óráit, amikor meglátogathatta őt a vőlegénye.

Átnézte a reggeli lapokat. Persze, mindegyik hasábos cikkeket közöl az eljegyzéséről...

— Madame, megérkezett az első ajándék! — jelentette a francia szobaleány. — Az ajtóban egy vörös-fezes íriialak jelent meg, karjain vigyázva tartott egy drága, keleti sátaiba burkolt, gömbölyű csomagot. Mély meghajlás után megszólalt zengő hangján, különös kiejtéssel, de tiszta angolsággal:

— Alfár kán Ófelsége kedvenc barátját küldi a „Fehér csoda”-nak.

A művésznő egy pillanatra gondolkodott. Elfogadja az ajándékát?...

Intett a szobaleánynak. Az át akarta venni a csomagot, de a török hirtelen hátralépett. Nyugodt arca csupán tiltakozást fejezett ki.

— Bocsánat, de így szól a parancs: Csak a művésznő veheti át fölem sajátkezüleg!

Mae Darling mosolygott. Most már a kíváncsiság lett ur egész lényén. Felült a pam-lagon, ahol eddig feküdt és oda intette a török szolgát. Az méltóságoskodó mozdulattal nyújtotta át a csomagot. A szép művésznő habo-

zott még egy pillanatra, hogy átvegye-e, de aztán győzött a kíváncsisága. Ólébe helyezte a puha göngyöleget és kibontotta a nehéz sálakból. Egy hófehér, nagy, hosszú selyemszűrű angoramacska feküdt az ólében. Örömeben felsikoltott... A török csendes meghajlással távozott...

A szobaleány lépett ismét a szobába, levéllel a kezében.

— Nagyon fontos és sürgős, Madame! — mondta mentegetőzve.

— Jól van Anette, kimehet! S ha Blackwell ur jön, azonnal vezesse ide! — A szobaleány távozott.

A „Fehér csoda” felbontotta a levelet. De hamarosan rettentően elsápadt a filmdiva és reszkető kezéből kihullott a levél. Egy pillanatra megmeredve ült helyén, majd az ólében csendesen szunyókáló macskára esett révedező tekintete. Ekkor borzalmas kiáltás tört ki ajkai közül. Talpra ugrott s mint egy őrt futott irásztalához és kirántott egy fiókot... Kivette belőle finomművi revolverét...

— Madame a kékszobában már türelmetlenül várja önt! — mondta a bizalmaskodó francia szobaleány Thomas Blackwellnek. A fiatal orvos azonnal a „Kékszoba” felé tartott. Boldog mosollyal állott meg az ajtó előtt.

Ebben a pillanatban éles lövés dördült el az ajtó mögött. Egy ugrással bejött volt a szobában. Ott különös kép tárult elébe. A pam-lag előtti szőnyegen utolsót vonaglott egy nagy fehér macska. Mellette menyasszonya állott, merev, kőszinű arccal, s kicsi, sápadt keze görcsösen szorította a revolver csövét homlokához.

— Mae! — kiáltotta kétségbeesetten a férfi — és azonnal mellette volt, Mae Darling

felnyitotta lezárt szempilláit és rémült, könyörgő tekintetét vetett szerelmére. Majd rémületes hangon megszólalt:

— Ne nyulj hozzám... különben...! — tekintete és a fegyver csöve halántékán befejezték a mondatot. Majd a lábai előtt heverő levélre mutatva, folytatta: — Olvasd, de anélkül, hogy hozzáérnél! — suttogta.

A fiatal orvos a figyelmeztetés dacára lehajolt, felvette az összegyűrt papirlapot és gyorsan olvasni kezdte. A levélben ez állott:

— Az ajándék, amelyet küldtem, magába foglalja bosszúmat! Sohasem lesz a másé, ha már az enyém nem akart lenni... A macska, melyet Angorából hoztatam, magával hurcolja a legborzalmasabb betegséget: a lepra csiráit!... A „Fehér csoda” néhány év múlva névtelenül fog elpusztulni az „Élő halottak szigetén... Éljen tovább, ha van bátorsága! Alfár khán.

Thomas Blackwell villogó szemekkel hajította el a levelet. Az utolsó mondat mentő gondolatot vetített agyába. Egy pillantást vetette a szőnyegen fekvő állat tetemére s ezzel egyidejűleg hirtelen kicsavarta menyasszonya kezéből a fegyvert. Szegény, kimerült leány ajultan esett a karjaiba...

Az esti lapok tele voltak a szenzációs esettel. Hasábos cikkeken tárgyalták a majdnem tragikus befejezést nyert történetet. De mivel a közönség és különösen az amerikai megkívánja a „Happy endet”, a végén mégis kiderült, hogy a bátor vőlegény, aki egyébként kitűnő orvos és a lepra-betegségek specialista, megvizsgálta a macskát s bebizonyította, hogy család volt az egész a feltékény khán részéről, aki öngyilkosságra akarta kergetni áldozatát, hogy így bosszúja meg szerencsés vetélytársát.

Izgatásért feljelentették az osztrák belügyminisztert

Starhemberg herceg feltűnést keltő, harcias beszéde — „A nagynémet nemzet része vagyunk“

Grácból jelentik: A Heimwehr tegnap este népgyűlést tartott Grácban, amelyen Starhemberg herceg belügyminiszter és a párt volt országos vezére Piriemer doktor is felszóltak. Beszédjük éles kirohanás volt a marxizmus ellen. Dr. Piriemer csodálkozással állapította meg, hogy Ausztria még mindig fennáll, holott az utóbbi évek eseményei után egészen természetes lenne, ha ez az ország már rég elpusztult volna. Piriemer doktor kiméretlen, hangon ostorozta a politikai pártok tevékenységét. Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Nem adjuk ki többé kezünkől a hatalmat, még akkor sem, ha esetleg arra kényszerülünk, hogy Bécs ellen vonuljunk.

Starhemberg herceget a tömeg tomboló felkesedése fogadta, amikor a szónoki emelvényre lépett. Könyörtelen harcot kell folytatni a marxizmus ellen — mondotta a belügyminiszter. Meg fogjuk látni, ki unja meg hamarabb a dolgot; én-e vagy a vörösek. A jövő dönteni fog. Kettőnk számára nincs hely Ausztriában. A Heimwehr-mozgalom nem halt meg, mint sokan állítják, hanem éppen most illi diadalát. Puccsra már nincs szükségünk többé — fejezte be beszédét — amire szükségünk van, azt néhány napon belül, legkésőbb azonban fél év múlva amugyis elérjük. A nagynémet nemzet és a német haza része vagyunk. Újból meg akarjuk hódítani őseink országát, az egykori Ostmarkot, hogy megteremtessük a nagy német hazát.

Starhemberg harcias szereplése nemcsak a külföldön kelt nagy visszaütést, hanem Ausztriában is, ahol pedig a sajtó egy része úgy üdvözölte, mint aki a marxizmustól menti meg Ausztriát. A sajtó hangulatváltozására nézve jellemző a Neues Wiener Journal, amely szociálista-gyűlésében Starhemberget magasztalva üdvözölte, vasárnap azt írja róla, hogy a miniszter éretlen fantasztá, akinek fogalma sincs arról, hogy kulturrembernek kultúrállamban hogyan kell beszélni a miniszteri székben. A helyzetre jellemző, hogy Breitner, Bécs város nagy koncepciójú szociálista-párti pénzügyi tanácsnoka feljelentést tett Starhemberg, tehát a sajtó belügyminisztere ellen izgatás és életveszélyes fenyegetés miatt.

Az uralkodóval is szembehelyezkedett a megbukott Stan Vidrighin

A Cuvantul szenzációs cikke. Egy vasuti inspektor áthelyezésének érdekes története

Bucurestiből jelentik: Most már befejezett ténynek tekinthető, hogy Stan Vidrighin távozik a vasut éléről és hogy helyébe Ionescu tábornok kerül. Távozása előtt a Cuvantul legutóbbi számában szenzációs esetről ad hírt, mely szerint a vasut volt diktátora még a királlyal is szembehelyezkedett.

Oprisan inspectort — írja érdekes cikkében a Cuvantul — Vidrighin fegyelmi uton a Bucuresti—Obor állomásról Iasiba helyeztette. Az illető főtisztviselő a vasuti vezérigazgató határozata ellen fellebbezéssel élt és az összes igazságügyi fórumok, egészen a Semmitűszékig helyt adva Oprisan inspector

álláspontjának, régi állomáshelyére való visszahelyezését rendelték el. Stan Vidrighin azonban a semmitűszéki határozatnak nem tett eleget. Ekkor Oprisan panaszával egyenesen az uralkodóhoz fordult, aki el is rendelte, hogy a vasut vezérigazgatója hajtsa végre a Semmitűszék ítéletét. Stan Vidrighin ekkor — a Cuvantul szerint — annak ellenére, hogy az udvarhoz intézett levelében azt jelentette be, hogy minden ötelsége kívánsága szerint történt, csak két napra hozta vissza Oprisan Bucuresti—Oborra és a két nap eltelté után „szolgálati érdekből“ Piatra-Oltra helyezte.

A Cuvantul cikke a fővárosban általános feltűnést keltett.

Husz—harminc százalékos leépítés az aradi városházán

Inkadrálják a városi tisztviselőkart — Szigorú takarékoság — Csökkentik a hivatalfőnökök számát — Dr. Velcsov nyilatkozata

Még ebben a hónapban megkezdik az előkészületeket a város vezetősége a tisztviselők inkadrálására. Miután az inkadrálás előreláthatólag nagy változásokat fog előidézni az aradi városházán, kérdést intéztünk aziránt dr. Velcsov Géza alpolgármesterhez, aki a következő felvilágosításokat adta:

— Az inkadrálás lehetővé fogja tenni a tisztviselői létszám csökkentését, úgy, hogy 20—30 százalékkal csökkenni fog a tisztviselők száma. A legszigorúbb takarékosági elveket alkalmazzuk és minden osztály élén csupán egy osztályfőnök és egy hivatalfőnök fog állni,

ellentétben a mai rendszerrel, amikor egy-egy osztályban 3—4 hivatalfőnök működik. Ezért vált szükségessé, hogy a leépítést fent kezdjük, nem pedig az alacsonyfizetésű kistisztviselőknél. A jövő évben a leépítésnek még semmi anyagi előnyét nem fogjuk látni, mert a most készülő nyugdíjazások tekintélyes összegeket emésztenek fel. Az inkadrálásnak tehát csak 2—3 év múlva látjuk anyagi hasznát.

A város takarékosági programjában szerepel a gazdasági osztály teljes megszüntetése is. Ezt az osztályt a pénzügyi és mérnöki szolgálatok között osztják föl és ezzel megta- karítottak egy osztályfőnöki állást is.

Varsó felé repül a G. 38.

Külön repülőgép hozott Dessauból új hengert a megsérült óriási gépnek

Bucurestiből jelentik: A Junkers-művek óriási repülőgépe a G. 38. tudvalevőleg Constanta mellett hengerrepedés miatt kényszerrel szállást hajtott végre és utjában megakadt. Ma reggel Dessauból külön repülőgép érkezett,

amely a G. 38 számára új hengert hozott és azt egy órán belül fel is szerelték a repülőgépre. Az új hengerrel a G. 38 néhány próbarepülést végzett, majd még a délelőtt folyamán folytatta útját Varsó felé.

Budapestet is anektálni akarja Csehszlovákia külügyminisztere

Benes merész álmai — Budát, a Balatont és a magyar Alföldet akarja a csehszlovák külügyminiszter

Masaryk köztársasági elnök revíziós nyilatkozata nyomán nagy vihar keletkezett Kelet-Európa érdekelt országában. Az elnök szavait annyian és annyiféleképpen magyarázták már, hogy végre is a humor birodalmába siklott át az egész polémia. Ezt bizonyítja az a jelentés is, amely Prágából keltezve érkezett ma hozzánk és így szól:

Prágából jelentik: Masaryk elnök ismeretes nyilatkozata kapcsán a cseh nacionalista sajtó új határok megállapításáról beszél, amely

Magyarországnak csak négy várost hagy meg az Alföldön és a főváros felét is el akarja venni. Az Új Nemzedék faksimilében közli ezt a térképet, amelyet Benes már 1919-ben megrajzoltatott. Benes álma szerint a cseh korridor megkapná

Budát, Egert, Vácot, Miskolcot, Nyíregyházát, a tokaji hegyvidéket és a Dunántúlt egész a Balatonig, úgyhogy az egész Fertővidék Csehszlovákiához kerülne.

Jellemző, hogy a térképet elsőnek a Slovenski Vecernik, Benes lapja közölte le.

Izgalmas kihallgatások a lainzi bűnpör mai tárgyalásán

Bauer a gyilkosság idején fivére betegágyánál tartózkodott — Ujabb tanukat jelent be a védő — Vita egy vallomás körül

Bécsből jelentik: A lainzi gyilkosság perének tárgyalásán ma a mentőtanukra került a sor. A vádlott fivére, Bauer Leo színész szerint, a gyilkosság idején öccse nála volt a kórházban. Az elnök a jegyzőkönyvekből megállapítja, hogy Bauer Leo németországi kihallgatása alkalmával másként vallott. A tanu ezt azzal magyarázza, hogy akkor annyira le volt sújtva a hírtől, hogy öccsét gyilkosság gyanúja miatt letartóztatták, hogy képtelen volt tisztán gondolkodni. A további tanuk kihallgatása után, a védő bejelenti: bizonyítani

tudja, a Craion Werke könyveiből, hogy a vádlott Bauer a gyilkosság napján az üzletben tartózkodott és ott kereskedelmi ügyleteket bonyolított le. Bizonyítani tudja azt is, hogy a korall-fülbevalót, melyről azt állítják, hogy Bauer lopta el Fellnernéktől, a vádlott pénzzel vásrolta. Az elnök megjegyzésére védő azt mondja, hogy ezeket az adatokat azért nem szolgáltatja már előbb, mert ezeknek csak szeptember 8-án jutott birtokába. Mindezekon kívül be fogja bizonyítani, hogy Bauer Gusztáv a gyilkosság időpontjában a kórház-

ban tartózkodott. A tanukat azonban egyelőre nem akarja megnevezni, nehogy azokat befolyásolhassák. A tárgyaláson izgalmat keltett egy Frank nevű kórházi ápoló vallomása, aki kijelentette, hogy Bauer a kérdéses napon nem járt a kórházban. A védő erre megkérdezte, hogy milyen betegségben kezelték a tanut, mire a tanu megtagadja a felvilágosítást. A védő erre kijelenti, hogy fontosnak tartja ezt a momentumot, mert tudomása szerint Frank vérbajos és így paralizise nem teszi szavahihetővé vallomását.

Szendrey megkapta a végleges koncessziót

Eddig három végleges játszási engedélyt adtak ki. Szendrey Mihály adómerséklést kér a pénzügyminisztertől

Bucurestiből jelentik: A kultuszminisztérium ma kiadta a végleges koncessziót Szendrey Mihály Arad—temesvári szinigazgató részére. Ezzel együtt mindössze három erdélyi magyar szinigazgatónak van meg a végleges játszási engedélye: Szendrey Mihálynak, Fehér Imrénének és Gáspár Jenőnek. Szendrey szinigazgató jelenleg Bucurestiben tartózkodik és a pénzügyminisztériumban tesz lépéseket az adó mérséklése irányában. Tekintettel arra, hogy ez néhány napot vesz igénybe, Szendrey nem lehet jelen a társulat szombatesti bemutatkozásánál.

Mielőtt a függöny szétlibben...

Ahogy Vincze Emmi és Székely Bálint kezdte... — Vincze Emmi babái — Székely Bálint Aradon tvott először bort életében

Hosszu ideig bebörtlen volt az aradi színháznál a szubretti szerepkör. E hely új tulajdonosa iránt sokirányu volt a követelmény, mint ahogy a mai szubrett szerepek is sokoldalúak. Hosszas tárgyalás és keresgélés után Vincze Emminél állapotodott meg az igazgatóság. Az ezuttal bemutatásra kerülő új tagok közül ő lesz az egyik, a másik pedig Székely Bálint. Szerepkör: bonvivant. Tehát:

Vincze Emmi

Szín. Egyik Erzsébet-köruti vállalkosjelölt ház földszintes butorozott szobája. Amolyan kedves, közvetlen bohémfészek. A falakon fényképek, kollégáké, kolleganőké, áradozó dedikációkkal. A diványon játékbabák, mosolygós szöke hölgybabuk, mellettük vigyorgó bohócok, hetyke Pierettek. A babakoszoru közepette ül szintén mosolygós és szintén szöke urnőjük: Vincze Emmi. Kék selyem pongyofa omlik el rajta, lábán feszülő selyemharisnya és nagybojtu papucs. Az asztalon likőr, cigaretta. És Vincze Emmi kedves háziasszony...

A meginduló beszélgetés hangulatából kiérződik a szubrettek magyarországi argotja. Ha szabad ezt a kifejezést használni, ő az a szubretti „jó pofa”, akinek öserejü a humor. Persze ezt tudja is és nagyszerűen kamatoztatja. Nem kell neki sokat magyarázni, hogy miről is van szó. Hlletve, hogy miről lesz. Komolyságot erőltetve mondja a következőket:

— Tulajdonképpen idevaló vagyok. Na nem Aradra, csak Erdélybe és innen indultam el, mentem át Magyarországra. Én nem tudok véletlenül felmutatni szinpadrajutásom magyarázatául. Céltudatosan készültem a színészetre, amióta csak az eszemet tudom. Ha csak egy kis üres kamrát találtam, ott a legsürgősebben színházat alapítottam és rögtön megkezdtem a szervezkedésemet. Nem voltam válogató, bevallom. A házmesterék Pistájában kitünő bonviván tehetséget ideztem fel, keresve sem kellett külön primadonna, mint a vicéék Julisa és a szomszédék Janiját jobb komikusnak hittem, mint Rátkayt. Én persze a szubretti szerepkört töltöttem be. Ezzel kész is volt az „udvari” színház és itt ismerkedtem meg először a szinpadal.

— Ahogy elvégeztem a négy középiskolámat, minden erővel azon iparkodtam, hogy vágyaimat érvényre juttathassam. Beiratkoztam Hetényi nagyváradi sziniiskolájába és estenként a kulisszák részén ott lestem, figyeltem mindent, ami a szinpadon történt. De leginkább a szubrettszerepek izgattak és addig izgattak, amíg kaptam is egyet. Kezdi színésznő voltam Parlaghinál és ez a szerep eldöntötte a sorsomat. Azt mondják, sikerem volt. Jelzem, én is úgy éreztem és az új szezonban már szerződés után néztem.

— Előbb erdélyi állomáshelyeken működtem. Szatmáron, Marosvásárhelyen, a Székelyföldön, Brassóban. Itt látott meg Fodor Oszkár, a pécsi szinigazgató, akinek hívására kimentem Erdélyből és szerződéshez is jutottam nála. A társulattal együtt nemzetközi vendégszereplésre is mentem. Bécsben és Piumében játszottam. A következő évben Kiss Árpád soproni társulatához kötött a szerződés és ezután jöttem ide.

Ólába veszi az egyik babut. És incselkedve mutatja:

— Ugy-e szép? Nézze mennyi babám van... Én nem tudom, mi az oka annak, valahányszor bucsuzom egy várostól, mindig babával lepnek meg... És leginkább fia-babával!

Hát ez Vincze Emmi.

Székely Bálint

A kávéházban a délutáni uzsonna-hangulata csörömpölt. Székely Bálint egy rómi játszmatól kelt fel. A poéneket éppen letörölték a tábláról. A játszmának vége és Székely Bálint holmi papirpézt gyömöszölt zsebébe. Ilyenkor a halálraitéltnek is jó kedve lenne, hát még Székely Bálintnak, aki az Alvinczy huszárokban nagyszerű férfi szerepben fog be-

mutatkozni, máris a legjobb társaságokba „sodródott” be és minden kelléke megvan ahhoz, hogy a bonviváni szerepkör számára stílusos legyen.

Előjáróban tesz említést arról, hogy Aradhoz olyan emlék köti, amilyen még egyetlen városhoz sem. De erről csak későbbben lesz szó. Előbb élettörténetének adatszerű felsorolása jön:

— A mi családnk anyai ága valóságban „fertőzött” a színészekről. Édes nagybátyám volt Ivámfy Jenő, unokafivérem Forgács Sándor. Apám ügyvédnek szánt és én nem is ellenkeztem vele, magoltam a jogot. Szegény apám azonban időközben itthagytott benünket és hűtlen lettern óhajlásához. Titkos szerelmemhez, a színészethez tértem, beiratkoztam a Szinlakadémiára. Másfél év után azonban már láttam, hogy itt az operettszaksoknak nem terem babér, átpártoltam Rákosi Szidihez és Szidi néni hamarosan szárnyaimra bocsájtott. Sopront, Szombathelyt, Debrecent, Pécsét, Szegedet sorolhatom fel ál-

Színház — Irodalom — Művészet

Podlipny Gyula és Gallas Nándor kiállítása Aradon

A Kulturpalota kiállítási termében ma kezdődött a téli szezon. Két országosan ismert nevű temesvári művész állította ki alkotásait: Podlipny Gyula festő és Gallas Nándor szobrász. Mindkét művész sokszínű, érdekes és tartalmas egyénisége vetítődött le maradék nélkül a kiállított művekben. Minden vonalukban az elmélyült művészlélek kialakult világ-nézete jut kifejezésre és kezüket a tudás biztonsága vezette. Beérkezett, nagy művészek kelthetik csak fel azt a meglepetésszerű, szinte meghökentő hatást, amit a szemlélő fog érezni, ha meglátogatja a Podlipny—Gallas-kiállítást.

Podlipny Gyula most debütál Aradon, de a neve nem ismeretlen azok előtt, akik figyelemmel kísérik az ifjabb festőgeneráció fejlődését. Podlipny izmos tehetsége szinte erőszakos tempóban tört előre azon az uton, amely az igazi nagyságok Parnassusára vezet és már első alkotásával frapírozta a műértőket. Nem iskolás művészet az övé, nem bámul el a klasszikus ideálokban, hanem bozót-göröngyön keresztül törtet toronyiránt a cél felé. És a magaverte ut érdekes, meglepő élményekben gazdagon tár fel ismeretlen, szépséges tájakat. Podlipny csak néhány rajzot s festményt hozott el Aradra és most szinte félve ül a kiállítási termében. Attól fél, hogy vevő jön és...

— Hígyje el, — mondotta — szinte félek attól, hogy valaki megveszi valamelyik képeimet. Ugy szeretem valamennyit, mint az anya a gyermekeit és — groteszk az, amit mondok, de így van — azt érzem ilyenkor, hogy dajkaságba kell kiadnom a nehezen világra hozott, féltő gonddal felnevelt gyermekeimet.

És megállapíthatjuk, van is oka félnie Podlipny Gyulának, mert hiszen olyan szép, okos és kedves „gyermekei” vannak, hogy szinte vetélkedni fognak értük a „nevelőszülők”. A finom tónusu pasztellképek témái és kidokozása lenyűgöző érdekességű. Valamennyi kínálkozik a felsorolásra, de csak néhány markánsabbat említek: „Anyá”, „Favágók”, „Öreg koldus”, „Vicinális”, „Horgászok” stb. A krétarajzok az eleven élet nyüzsgését érzékeltetik. A nagy-nagy szeretettel és kicsorduló érzésekkel megrajzolt „Édes anyám” a tökéletes művészet kvintesszenciája. Kiragadjuk még a „Ravasz fej”, „Vak család”, „Fény és árnyék”, „Sugarak”, „Üldöztek”, „Judás” cintietek.

Gallas Nándor a romániai szobrászművészet már sokat méltatott arrivéje. Őt nem kell felfedezni az aradi közönség előtt, hiszen nemzetközi vonatkozásokban is kitünő márkája van már a nevének. A nagy külföldi kiállításokon feltűnést keltettek a szobrai, de Gallas Nándor legjobbakéba arra a kiállítására,

lómáshelyeim gyanánt, de Szegeden nem ujtottam meg szerződésemet, hanem kimentem Magyarországról.

Berlinbe kerültem. Voltam revüszinész, alakítottam filmepizóduszerepeket, majd Dajos Béla híres zenekarának jazz énekesé lettem. Énekeltem rádióba, gramofonra és három esztendő tötöttem kint változatos, érdekes és kitünő körülmények között. Mégis hazahozott valami. Budapestén összetalálkoztam Feher Imre szinigazgatóval, aki Temesvárra kínált előnyös szerződést. Elfogadtam és azóta itt sikerült szerződést csinálnom, legutóbb Róna Dezső szatmári társulatának tagja voltam. Na és most Arad képett bele az életembe.

— Aradhoz egyébként nagyon kedves emlékem fűződik. Tizenötéstudós koromban Vingára akartam menni édes apámmal, aki a vingai csokoládégyár ügyésze volt. A csatlakozást azonban lekéstük és bejöttünk az állomásra a városba. A Kánya-vendéglőbe tértünk be vacsorára. Apám bort hozatott és adott nekem is. Jelzem, ekkor voltam először vendéglőben és ekkor ittam először bort. Nem ügyelt arra, hogy mennyit kóstolgotok az itókából. Bizony alaposan berugtam. Itt rugtam be először, de nem utóljára.

Ezeket meg Székely Bálintól kell tudni... (TARJÁN.)

amelyet mint hadifogoly a forrongó Oroszországban rendezett. A furcsa és érdekes kiállítás katalógusán Gallas szobrainak értékét a következő árak jelölték meg: (a mű címe.) Ára: két zsák dió. Egy másik szoborért egy hordó lekvárt, a harmadikért egy mázsa lisztet, egy negyedikért két vég vásznat kért a művész és jellemző, hogy az inséggel küzdő oroszok még ezeket a mérhetetlen értékű kincseket is odaadták, csak hogy egy-egy Gallas-szobrot szerezzenek. A művész újabb és most kiállított művei már lényegesen olcsóbbak (a legdrágább 16.000 lejellel van feltüntetve). Gallas szobrai élnek, a lendület elevensége novelisztikus kifejezési erőt ad a pózba rögzített gondolatoknak. A „Balalajka” zenében feloldódott aktja, az „Ima” című faszobor új vonalait, a „Groteszk táncosnő” humora, a „Fájdalom” kifejező ereje, a „Salome” mély intellektust eláruló felfogása, az „Orosz muzsik” pompásan kidolgozott figurája, a „Kövező” szinte brutális darabossága nagyjában végigvezet azon a széles és sokrétű skálán, ami Gallas Nándor művészi egyéniségét szinesség és érdekesség teszik. A szezonnyitó kiállítás szenzáció és élmény lesz annak, aki megnézi. (g. s.)

* Az aradi színház elsöhetü műsora, Szombat este: Victoria (operettújdonaság, szezonnyitó előadás, A. bérlet). Vasárnap délután: Victoria (operett, itt másodszer). Este: Victoria (operett, itt harmadszer, B. bérlet). Hétfő: Román előadás, Kedd: Victoria (operett, itt negyedszer, C. bérlet). Szerda: Victoria (operett, itt ötödször, A. bérlet). Csütörtök: Fruska (vigiátékújdonaság, B. bérlet). Péntek: Fruska (vigiáték, itt másodszer, C. bérlet). Szombat: Alvinczy-huszárok (operettújdonaság, A. bérlet).

* Ünnepi estje lesz a színháznak a Victoria mai premierje. Tegnap volt a Victoria főpróbája. Meghívott vendégek ültek a nézőtérén és amikor a nagyszerű Földes—Harmath—Abrahám operett mögött összecsapódott a függöny, a csodálat moraja zugott fel. Felhő Ervin a különben is szenzációs operettból pompásat alkotott. Rendezésében a főszereplők: Kornély Mária, aki a nagyszerű címszerepet alakítja, Vincze Emmi, aki a szobalányt játsza ezernyi bájjal, Agoston Baba, aki egy kínai lányt ruház föl megnyerő játékmóddal, továbbá egy kedves kislányt szinpadra vivő Dance Ica, a kitünő férfiszerepet alakító Keleti Árpád, egy angol követet előkelően Fratta Géza, aranyos humoru Miki grótot formáló Felhő Ervin, Jancsi cigány szerepében kacagató Csóka József elsőrendű össziátékkal tessik felejthetetlené az operett sikerét, amelyet különben a mai premieren kívül holnap, vasárnap délután és este is előadásra tűzött ki az igazgatóság.

* A szezon első prózaujdonasága a Fruska. Pompás vigiáték, amelynek címszerepét, Gál Franci híres alakítását Aradon a tehetséges és fiatal Dance Ica játsza. Kiváló Harmath Jolán, Gömör Emma, Jávör Alfréd, Fratta Géza, Rainay Sándor a kiscsereplők.

Rádió közvetíti az R. 101. áldozatainak temetését

A koporsókat átszállították a parlament épületébe — Nép-vándorlás az áldozatok holtteste felé

Londonból jelentik: Kellemes feltűnést keltett, hogy a német rádiótársaság megkérte az angol rádiótársaságot, hogy közvetítse a Szent Pál-székesegyházból az R. 101. áldozatainak temetési szertartását és a gyászistentiszteletet. Egyébként fényes katonai pompával szállították ma át a parlament Westminster-csarnokába az angol lobogóval leborított 48 koporsót. A koporsókat elárasztották virágokkal és koszorúkkal. A koporsók mellett díszreggel áll földfelé fordítva a pus-kákkal és lehajtott fejjel. A tömeg megállás nélkül vonul át a templom csarnokában.

Londonból jelentik: Az R. 101. áldozatainak temetésére ma Londonba érkezett Balbo tábornok, az olasz légügyi államtitkár, továbbá Loraud-Aigné a francia légügyi minisztérium képviselőjében. A külföldi delegátusok az áldozatok koporsóit gyalog kísérik utolsó útjukra.

Beauvaisból jelentik: A francia-angol vegyes léghajózási szakértő bizottság ma délelőtt folytatta az R. 101. léghajó katasztrófája okainak vizsgálatát. A szakértők a vizsgálat eddigi eredményeiről nem nyilatkoztak.

Feltűnést keltő döntés a máramarosi erdőpanama ügyében

Megszüntették az eljárást az egyik vezérfelügyelő ellen, aki ellen a földmivvelésügyi minisztérium hamis szakvéleményadásért bünvádi feljelentést tett — A másik vezérfelügyelő szívizéhvüdésben meghalt, amikor az idézést kézbesítették számára

Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék vizsgálóbírája feltűnést keltő döntést hozott az annak idején nagy port felvert Tischler-ügyben. A lapok hónapokon keresztül foglalkoztak nagy cikkekből a Tischler-féle máramarosi erdőpanama ügyével. Tischler Mórt, akit azóta az ellene indított hajsza teljesen tönkretett, azzal vádolták, hogy két vezérfelügyelővel összejátszva, potomon szerzett meg állami erdőket. A földmivvelésügyi minisztérium annak idején hamis szakértői véleményadásért bünvádi feljelentést tett Golgoteanu és Popescu Pera vezérfelügyelők ellen és ez ügyben a kolozsvári törvényszék delegálták az ügy kivizsgálására.

Dunca Gerő dr. kolozsvári vizsgálóbíró nyomban meg is kezdte munkáját. Az idézések kézbesítése alkalmával Golgoteanu vezérfelügyelő szívizéhvüdést kapott és meghalt, Popescu pedig illetékességi kifogást emelt a kolozsvári törvényszék ellen. A semmitörvényszék

helyt adott a kifogásnak és a bucuresti-i törvényszéknek adott megbízást a Tischler-ügy kivizsgálására. Hetekig tartó vizsgálat után, ma meghozta döntését a vizsgálóbíró és megszüntette az eljárást a súlyosan vádolt vezérfelügyelők ellen, azzal az indoklással, hogy jóhiszeműséggel jártak el. Ezzel befejeződött a Tischler-ügy első fázisa és jogszkörökben élénk érdeklődéssel várják a földmivvelésügyi minisztérium további állásfoglalását.

Szentgyörgyi-

nél a jövő héten száz különböző izléses mintájú, garantált jó mosó és színtartó

selyembarchend

kerül eladásra. Kellemes, meleg viselés és csak

98 lej.

Szegény háztulajdonosok, akik súlyos ezreket fizetnek rá Aradvárostól kapott háztelkükre

Házépítési kölcsön, amit megígérték, megszavaztak, költségvetésbe vettek és töröltek — A kiosztott telkek visszaszállnak a város tulajdonába — 60 tisztviselő közül csak öten építettek, de ők is megbánták

Manapság nem irigylésreméltó a háztulajdonosok osztálya, ezzel többé-kevésbé mindenki tisztában van. Miért, azt is tudja ma már mindenki és nem is kell nagy közgazdasági tudás ahhoz, hogy bárki kiszámítsa, miszerint egy bérház jövedelme semmiképpen nem áll arányban a kiadásokkal, beéértve az adókat és a legszükségesebb tartozási költségeket. De van a háztulajdonosoknak egy fajtája, amely ma egyenesen sajnálatraméltó és az a köztisztviselő-háztulajdonos. Egy pár vakmerő emberből áll ez az osztály, aki bízva az illetékes helyről elhangzó ígéretekben, évekkal ezelőtt házat épített az olcsó, kisajátított telken és aki ma odáig jutott, hogy naponként futkosnia kell váltói és bankkölcsönei rendezésére és a legfantasztikusabb módokon szerez apró kölcsönöket, hogy legalább a kamatokat tudja kifizetni. A háztulajdonosok ezen válfaja az, amelynél a megrehajtott állandó viziteket tesz és amely ma nem tud nyugodtan aludni az általa oly sok reménnyel és örömmel felépített — saját házában. És ez a szituáció magyarázza meg azt az akciót, amely a városi tisztviselők között megindult, hogy segítséget kérjenek a várostól, kétségbeesett helyzetük megjavítására.

Akik építettek

Körülbelül hat évvel ezelőtt, 1924-ben kezdődött az ügy. A várostól kisajátított telkeket kiosztották a köztisztviselők között, hogy házat építsenek maguknak. A tisztviselők nagy reményekkel fogadták a háztelkiosztást, annál is in-

kább, mert építkezési kölcsönöket ígérték nekik. A városnál összesen hatvanan kaptak telket és a hatvanból öten bankkölcsönökkel nyomban elkezdtek építkezni. Az öt tisztviselő Muresan János városi főmérnök, Dirlea Vazul gazdasági tanácsos, Popa Constantin kulturatanácsos, Boariu Demeter városi és Stoian I. gépzemeltisztviselő volt. A háztelkiosztások megtörténtek, a tisztviselők nyögték a hatalmas kamatokat, a kölcsön azonban egyre késett. Végül sorozatos sürgetésekre megalkották az építkezési kölcsönről szóló szabályrendeletet, amelyet a minisztérium is jóváhagyott és amely előírja, hogy a városnak évenként legalább egy millió lej kell felvennie költségvetésébe erre a célra. Ebből az alapból a városi tisztviselők olcsó kölcsönt kaphatnak házuk értékének egyharmadrészig és a kölcsön összegét betáblázzák a házukra. Az érdekeltek örömmel fogadták az intézkedést, amely — ha nem is szabadította volna őket az adósságtól, de legalább a kamatok gondját elvetették. **Fel is vettek a város 1928-as költségvetésébe egy millió lejt.**

A város vezetősége az emlékezetes tanácsfelosztási viharok zajában megelégedett a kölcsönről. Később pedig takarékosági szempontból törölte ezt a tételt. 1929-ben fel sem vették erre a célra pénzt, 1930-ban pedig a felvett egymilliót törölte a temesvári revíziós bizottság. Jövőre, 1931-re megint nem vettek fel pénzt az építkezési kölcsön céljaira. A tisztviselők pedig, akiknek 500.000—1 millió lejes adósságuk van, akik súlyos ezreket fizetnek ki

kamatok címén, nehogy potomon pénzen elárverezték fejük felett a drágán szerzett házat, fizettek és kétségbeesetten látták, hogy helyzetük javulására semmi nyitáshely nem mutatkozott.

Oda a véleményesokort

S ott van az a másik 55 tisztviselő, aki bankkölcsönt sem tudott szerezni a háztelkiosztásra. Ezek véleményes kertet létesítettek ház helyett, vagy bérbe adták fetelepeknek telküket. A törvény értelmében 1933-ban visszaszáll a telek tulajdonjoga a városra, ha nem építenek addig házat. Viszont, ha nem kapnak kölcsönt, még 1953-ig sem fogják tudni felépíteni a házukat, tehát előre biztos, hogy a háztelkiosztás semmi előnyt részükre nem hozott.

Csak példának hoztam a várost, de így áll a helyzet az összes köztisztviselőknél. A nagy zajjal beharangozott segítség, a háztelkiosztás előnye csak papíron volt meg. A valóság az, hogy vannak telektulajdonosok, akiknek semmi reményük nincs arra, hogy valaha saját házukban lakhatnak és vannak háztulajdonosok, akik elérték ugyan ezt, de nagyon nagy árat kellett érte fizetniük, mert lelki nyugalmuk, nyugodt életük és egzisztenciájuk borult fel cserébe...

Ezeket kellett megírni ama akcióval kapcsolatosan, amely a város vezetőségétől kér segítséget egy a háznélküli, telektulajdonos köztisztviselőknél, mint a másik szomorú kategóriának, amelynél mindennapos látható lett az anyagi gond és a bírósági végrehajtó...

Marosi Rudolf.

Kormányválság készül Németországban

A német néppárt Brüning kancellár ellen fordult — Curtiust lemondatták — A szociálisták bizalmatlansági indítvány

Berlinből jelentik: A német néppárt elhatározta, hogy megvonja bizalmát a Brüning-kormánytól, ezért felszólítja Curtiust, hogy mondjon le tárcájáról. Érdeklődéssel várják Curtius választát, aki ma éjjel érkezik haza édesanyja temetéséről. Egyébként a német parlamentben holnap a szociálisták is bizalmatlansági indítványt nyújtanak be a kormány ellen.

Lebontják a budapesti Hanglit

Egy nagymultu budapesti kávéház megszűnése —

A jövő év tavaszán történik meg a lebontás

Budapestről jelentik: Egy érdekes és nagymultu kávéházat és egyuttal nevezetességgel lesz szegényebb Budapest, amennyiben a jövő év áprilisában lejár a pesti Vigadóban lévő kávéház s azzal kapcsolatban a Hangli bérlete és Budapest városa azzal a tervvel foglalkozik, hogy a bérlet lejártá után nem hirdeti pályázatot a Hangli hasznosítására, hanem a kioszkot lebontja és a területet parkiroztatja. A kioszk ugyanis annyira rossz állapotban van, hogy nem lehetne halogatni a gyökeres átépítést, ami jelentős költséggel járna és emellett a Vigadó-tér előtti kioszk és az ott lévő hatalmas fák a forgalmat is akadályozzák és elveszik a Vigadó épületének egész előterét, úgy hogy a gyönyörű épület nem is érvényesülhet. Bár a lebontás gondolatával szemben olyan ellenvetések merültek fel, hogy ez esetben a főváros nagyobb bérletjövdelemről esik el, a városházán mégis remélik, hogy a Hangli lebontásával többet nyer a főváros, mint amennyit a csökkenő jövedelemben veszít és így nagyon valószínű, hogy a lebontás a jövő év tavaszán már kezdetét is veszi.

Az aradi mozik mai műsora

5. 7 és 9 órákor.

CENTRAL: Premier. Erdélyben először Aradon, VI. HAREXPRESSZ. Hangosfilm dráma a vasutasok életéből. Fő szerepben a világhírű Lon Chaney. Az előadások megkezdésekor az ajtók lezártnak.

SELECT: Utoljára, S. O. S. Szenzációs dráma. Főszerepben: Liane Haidt, Gina Manes és Alfonz Fryland.

ELITE: Új műsor, NEVEZD MEG AZ ASSZONYT. Érdeklizítő bűnügyi dráma. Főszereplők: Anita Stewart és Gaston Glass.

GRADISTE: 7 és 9 órákor. AZ ELTÜNT VÉGREND. DELET. Nagyszülő kalandordráma. Főszerepben: Carlo Aldini.

HIREK

„Nem szabad senkitem megbántani“

Érdekes hozzászólás a magyar uccanevek ügyéhez — Boros Beni dr. levele

Az Aradi Közlöny, amely erélyesen és lelkesen támogatja Aradváros magyar tancs tagjait abban az akcióban, hogy Arad egyes utcáit a város régi nagyjának nevével tisztelje meg a városi tanács, néhány nappal ezelőtt vezércikkben mondotta meg véleményét Luta! Cornel dr. polgármester ismeretes kijelentéséről. A polgármester ugyanis a permanens bizottság ülésén annak a nézetének adott kifejezést, hogy az aradi románság esetleg rossz néven venné, ha a meglévő uccaneveket megváltoztatják. Vezércikkünkhez ma érdekes hozzászólás érkezett Boros Beni dr.-tól, az aradmegyei magyarság egyik markáns vezetőjétől. Boros Beni dr. levelét teljes egészében itt közöljük:

Igen tisztelt Főszerkesztő Ur! Az Aradi Közlöny mai vezércikkében foglalkozik a magyar uccanevekkel. Engedje meg, hogy ehhez a kérdéshez lapjában hozzáfűzzem az én megjegyzéseimet is, hangsúlyozva, hogy azok teljesen az én egyéni véleményemet fejezik ki.

Amint olvasom, a Polgármester Ur szerint a mai uccanevek megváltoztatását az aradi románság rossz néven venné. Más szóval ez a románság nemzeti érzékenységét sértene. Tisztelettel kérdem azonban a Polgármester Ur-tól, hogy a magyarságnak nem volt-e, s nincs-e ugyanolyan nemzeti érzékenysége és nem sértették-e azt meg akkor, amikor az utcákról, iskolákról és kórházokról letörölték azoknak a neveit, kiknek az emlékét nem a románság elnyomásáért, még csak nem is politikai érdemekért, hanem kizárólag városuk érdekében kifejtett tevékenységükért akarta ennek a városnak lakossága ilyen módon megbecsülni s megőrizni.

Az irás szavai: „amit nem kívánsz magadnak, ne tedd másnak sem“. — A magyarság nemzeti érzékenységét — mert a személyes szempontokat figyelmen kívül kell hagyni — ok nélkül s igazságtalanul megsértették azzal, amit városainkban az uccanevekkel tettek. A Polgármester Ur a magánéletben bizonyosan épen úgy érzi, mint én, hogy bárkit, az utolsó koldust is, ok nélkül, igazságtalanul megbántani, méltatlan dolog. Arra kérem az igen tisztelt Polgármester Urat, vigye át ezt az elvet erre a közéleti kérdésre is. És arra kérem — saját nevemben ismét — úgy őt, mint a tisztelt városi tanácsot, hogy ha a magyar érzés megsértése nélkül nem tudják az uccatáblákat felszegezni, akkor inkább hagyják, hogy azoknak, akiknek az emlékét polgártársaik becsülése és szeretete uccanevekben akarta megőrizni, éljen csendben és békecsendben továbbra is azoknak a lelkeiben, akik emléküket meg akarják s meg tudják úgy is őrizni.

Gurabont-Honcót, 1930 október 9.

Maradtam Főszerkesztő Urnak őszinte híve.

Dr. BOROS BENI.

— Időprognózis. A szelek gyengülésével és az eső szűnésével lassan javuló idő várható.

— A király születésnapja. Bucurestiből jelentik: Ófelsége a király október 18-án ünnepli születésnapját. Ezen a napon az egész ország területén nagy ünnepségek lesznek és hálaadó istentiszteleteket tartanak.

— Maniu külföldre utazik. Bucurestiből jelentik: Maniu Gyula október 20-án utazik külföldre egészségi állapotának helyreállítása végett. Lugojeanu valószínűleg elkíséri útjára.

— Csatolják Walkó magyar külügyminiszter lemondásának híreit. Budapestről jelentik: A cseh sajtóban olyan hírek jelentek meg, hogy Walkó Lajos lemond külügyminiszteri állásáról és csehszlovákiai birtokára vonul vissza. Illetékes helyen kijelentik, hogy a magyar kormány már három nap előtt megcáfolta a rekonstrukciójáról szóló hírt és így valóban Walkó lemondásának híre is. Walkónak egyébként Csehszlovákiában egyetlen földnyai birtoka sincs.

Franciaország folytatja fegyverkezését

Érdekes adatok a jövő évi francia állami költségvetésből — Tizenegy milliárd frank hadügyt kiadás

Párisból jelentik: A pénzügyminiszter most tette közzé az állam jövő évi költségvetését. A bevételi tétel 50 milliárd és 251 millió frankot tüntet fel, míg a kiadás 50 milliárd 145 millió frankot, tehát 106 millió költségvetési többlet mutatkozik.

A szárazföldi, tengeri és légi haderők költségeire 748 millióval több van felvéve, mint a

tavalyi költségvetésben.

23 milliárd frankot a háborúokozta államadósságok kamatainak fedezésére és a háború áldozatainak segélyezésére fordítanak. Ez a költségvetésnek 43 százalékát teszi ki és a pénzügyminiszter szerint semmiképpen sem csökkenthető. Az ország biztonságát célzó kiadások 10 milliárd 900 millió frankra rugnak.

Belföldi diplomácia Németországban

A német birodalom egyes részei követekkel képviseltetik magukat egymásnál — Cenzurázzák a belföldi követségek postáját

Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától: A napokban érdekes névjegy került a kezembe:

X. Y.

Szászország kölni konzulja.

Első pillanatban azt hittem, hogy tréfával állok szemben. Azonban a névjegyen szereplő cím komoly valóság: hat évtizeddel az egységes német birodalom megalakulása után, még mindig találkozhatunk ilyen, a 30 éves háború idejéből származó antikvitásokkal. Még az 1918. évi forradalom is elfeledkezett a birodalom reformjáról. Így tehát tovább virágozik a belső német diplomácia. Egy nemrégiben megjelent könyv azt a leleplezést tartalmazza, hogy 1923-ban a politikai rendőrség titokban cenzurázta a birodalom müncheni követségének postáját. Takarékosági okokból a birodalmi kormány rövidesen meg fogja szüntetni a müncheni követséget és visszahívja Hain-

von Hainhausen birodalmi követet aki 1922. óta székel Münchenben. A Hitler-puccsot ugyan nem jelentette idejében, azonban a birodalom még sem szüntette be akkor a müncheni követséget. Hiszen Franciaország, a Vatikán, sőt utjabban Olaszország is külön követekkel képviseltetik magukat a bajor fővárosban. A birodalom követén kívül Poroszország, Szászország és Württemberg is külön követeket és meghatalmazott minisztereket tartanak ki Münchenben.

Bajorország nemrégiben Lübeckbe konzult küldött. Több, mint százra rug a belső-német követek és konzulok száma. Schaumburg-Lippe főkonzula Drezdában, Oldenburg követe Münchenben. Hasábokon keresztül lehetne folytatni ezt a felsorolást. Hogy ezek a belső-német diplomaták mit csinálnak, erről senki sem tud semmit. Tény azonban, hogy évente sok milliót emésztenek fel a fizetések és reprezentációs költségek. Sz. P.

Új és használt hegedű- és zong.-iskolák, gyakorlatok, kotta-ujdonságok Kerpelnél

— Kötelező tantárgy lett a futball a berlini iskolákban. Berlinből jelentik: A városi tanács elrendelte, hogy az iskolákba vegyék fel kötelező tantárgynak a futballjátékot. A rendelet sportszempontból nagyjelentőségű.

— Felgyújtottak egy katolikus templomot és lemészárolták a hívőket Mexikóban. Newyorkból jelentik: Mexikói jelentések szerint San Carlos városban a templomot mexikói banditák mise alatt körülvették, az ajtókat elbarrikádozták, majd a templomot felgyújtották. Aki menekülni akart, azt lelőtték. Mintegy nyolcvan elpusztultak részben a banditák golyóitól, részben pedig, mert bennétek a templomban.

— Gazdasági okai vannak a brazilai forradalomnak. Newyorkból jelentik: A Tribuna közli Coolidge volt elnök nyilatkozatát, aki azt hiszi, hogy a brazilai forradalmi mozgalom leginkább gazdasági nehézségek, valamint a brazilai kiviteli árak áresése miatt következett be. A volt elnök arra számít, hogy a válság hosszabb ideig fog elhuzódni. Ezért ajánlatosnak tartaná, ha a Népszövetség, vagy más államok fölajánlanák a közvetítést Brazíliának.

— Fenyegető leveleket kapnak a newyorki tőzsde s a Morgan-bankház alkalmazottai. Londonból jelentik: A múlt éjszaka ötven rendőr és detektív őrizte a newyorki tőzsdét és a Morgan-bankház newyorki épületét, amelyeknek alkalmazottai az utóbbi napokban félig olvashatatlan fenyegető leveleket kaptak. Azt hiszik, hogy ezeket egy őrtölt írta.

— Jugoszláv alattvaló római bünténye. Rómából jelentik: Az egész olasz sajtó részletesen foglalkozik a bűnügyi hatóságok ama tevékenységével, amelyet a nemrég meghiusult Santj dr. fascista tanító meggyilkolása ügyében kifejtének. A tettes kiletét már sikerült megállapítani. Egy jugoszlávról van szó, aki rövid idővel ezelőtt hazamenekült és ott jelenleg fontos tevékenységet fejt ki mint az Orjuna tagja.

— Nagy tűz Budapesten. Budapestről jelentik: Az István-ut 38. számú házban Elfer Arnold bőr- és cipőnagykereskedésében ma este fél nyolckor tűz ütött ki. A kivonult tűzoltóság csak fél 10 órára tudta a porszóró készülék segítségével eloltani a tüzet. A kár 30.000 pengő, amely biztosítás útján megtérül. A tűz oka ismeretlen.

— Folyik az előkészítő népszámlálás Aradon. A városban, mint megirtuk, már erősen folyik az ideiglenes népszámlálás. Speciális igazolványokkal és kérdőívekkel ellátott városi tisztviselők jártak sorba az egyes házakat és minden szükséges adatot felvesznek. A munkálatok igen nehézkesen haladnak, miután igen sok helyen a népszámlálási közegek nem találják otthon a házak lakóit és sokszor 3-4-szer kell elmenniük egy-egy házba. Mindezen akadályok dacára az előkészítő népszámlálás, amely csak bevezetője a decemberben megtartandó általános és részletes népszámlálásnak, 1-2 napon belül befejeződik.

— Aljegyzői állásokat szüntet meg Arad megye. A megye permanens bizottsága ma ülést tartott és elhatározta, hogy takarékosági szempontból több aljegyzői állást, többek között a pankotai aljegyzőséget megszüntetik.

— Az egyéves önkéntesek tanulmányi szabadsága. Az aradi hadkiegészítő parancsnokság közli, hogy a hadügyminisztérium rendelete folytán, az egyéves önkéntességi jogszabással besorozott újoncok október 30-ig kérelmezhetik felmentésüket tanulmányi szabadság címén. A kérvényhez születési bizonyítványt, A. B. modelű hadmentességi adóbizonylatot és a tanulmányi szabadságért a pénzügyigazgatóságnál lefizetett illetékről szóló nyugtát kell mellékelni. Akik az előirt határidőben nyújtják be kérelmüket, egy évre szóló tanulmányi szabadságot kapnak, de december 31-ig tartoznak bemutatni beíratási bizonyítványukat.

— Kormos aradi postafőtisztviselő nyugdíjaztatását visszavonták. A hivatalos lap mai száma egy olyan hírt hozott, mely postáskörökben általános örömet és meglepődést keltett. Ugyanis arról van szó, hogy január elsején, az általános nyugdíjaztatások alkalmával, Kormos Emánuel, az aradi posta telefonosztályvezetőjét is nyugdíjazták. De mivel a posta ezt az értékes, kiváló szakembert nélkülözni nem tudta, felterjesztést intézett a közlekedésügyi minisztériumhoz, hogy tekintsenek el Kormos Emánuel nyugdíjaztatásától. Addig is, amíg a munisztériumból válaszerkezett, az aradi postafőnökség Kormos ideiglenesen alkalmazta. A postafőnök felterjesztése lett most honorálva azzal, hogy Kormos Emánuel hivatalosan törölték a nyugdíjasok névsorából és így Kormos Emánuel most már továbbra is elláthatja szolgálatát.

A „Columbia“ másodszor is átrepülte az óceánt

Az amerikai repülőgép kényszerleszállást vég-

zett az európai partokon — Huszonnégy óra alatt repülte át az óceánt — Az éjszaka folyamán érkezik meg a repülőgép Londonba

Newyorkból jelentik: A „Columbia“ repülőgép tegnap este fél 6-kor az újfundlandi Harbour Graceból startolt az óceán átrepülésére. Utjának végcélja London. A repülőgépet Boyde kapitány vezeti és Connan hadnagy út mellett. A „Columbia“-nak ez már a második útja, először Chamberlainnel és Lewinevel repülte át az óceánt.

A Columbiát több hajó az Atlanti óceán fölött látta elrepülni. Boyde rádió jelentette azt, hogy az időjárási és légköri viszonyok eléggé kedvezőek. A repülőgépen minden rendben van.

Londonból jelentik: A Columbia repülőgépet ma estére várta az angol főváros, a londoni repülőtérét kivilágították, a légiflotta több

gépe felszállott és fényszórókkal keresték az óceánrepülő gépet. Este hat óra után megérkezett a rádió jelentés, amely szerint a Columbia benzintartályának sérülése folytán kényszerleszállást eszközölt az európai partokon. A Columbia tehát 24 óra alatt átrepülte az óceánt s ez volt a hatodik eset, amikor Amerikából elindult gép az európai partokon ért földet.

Londonból jelentik: A Columbia az óceán átrepülése után kénytelen volt Treskowban a Cornwall grófsághoz tartozó egyik szigeten leszállani. A repülőgép benzintartálya megsérült, a kényszerleszállás azonban minden baj nélkül történt meg. A pilóták sértetlenül maradtak és remélik, hogy még az éjszaka folyamán folytathatják útjukat London felé.

Ludendorff új háborút jósol 1932-re

Sötét perspektívák a volt német hadvezér jóslatában. Újabb francia megszállás lesz

Berlinből jelentik: Ludendorff, aki az összeomlás után előbb a kampóskereszteseknek csinált propagandát, majd Hindenburgot szidalmazta és végül a „katholikus-zsidó világuralmat“ szidalmazta és Votán kultuszát proklamálta, most prófétának csapott fel. Részletes prognózist adott közzé, amelyben megjósolja, hogy két év múlva 1932-ben új európai háború fog kitörni.

Az egyik oldalon Franciaország áll majd Lengyelországgal, Csehszlovákiával, Romániával és Jugoszláviával, a másik oldalon pedig Olaszország, Ausztria és Magyarország. Az olasz-osztrák-magyar csoportot Németország

— **Rejtélyes gyilkosság a hannoveri állás-közvetítő hivatalban.** Hannoverből jelentik: Tegnap az állami állás-közvetítő hivatalban megjelent egy Schmiedt nevű munkanélküli kereskedő, aki egy pár cipő kiutalását kérte. Amikor a hivatal szobájából eltávozott, egy ismeretlen ember a folyosón megtámadta és fegyverével Schmiedt szájába lőtt. A szerencsétlen ember nyomban meghalt, míg a gyilkos nyomtalanul elmenekült. Eddig nem akadtak a nyomára. Azt hiszik, hogy a gyilkosságnak politikai háttere van.

— **Felszínre kerülnek a régi római gályák.** Rómából jelentik: A Német-telepítési munkálatai annyira előrehaladtak, hogy a második császári galya maradványai is csaknem teljesen a szárazra kerültek már.

— **Meghalt Pinkerton.** Newyorkból jelentik: New-Yorkban meghalt Allan Pinkerton, a világhírű amerikai detektív, akinek működéséről a világban valóságos legendák élnek és neve fogalomná lett a bünyői nyomozás terén. — Pinkerton mint frontarcos résztvevett a világháborúban, súlyosan megsebesült és halálát ennek a sebesülésnek következményei okozták.

— **Szabadiábrahelyezett borsai vádlottak.** A nagyváradi ítélőtábla vádtanácsa foglalkozott tegnap ülésén a borsai letartóztatott vádlottak szabadiábrahelyezése iránti kérelmével. Berinde és Ilekészvársa továbbra is fogva maradnak, míg a Tábla úgy találta, hogy Timis Vasile, Mihali Ioan és Mihali Grigore vádlottak további fogvatartására nincs ok, mert minden biztosíték megvan arra, hogy a főtárgyaláson meg fognak jelenni. Ugyancsak tegnap tárgyalták a Constantin Daniló diák szabadiábrahelyezése ellen beadott ügyészi felelőszót. A vádtanács úgy találta, hogy Daniló fogvatartására nincs ok és a felelőszót elutasították. Danilót különben már a törvényszék szabadon bocsátotta.

és Anglia is morális támogatásban fogják részesíteni. Németország révén Szovjetországnak is az olasz-magyar-osztrák blokk mögött fog állani. Ennek ellenére Magyarország, Ausztria és Olaszország súlyos vereséget fognak szenvedni. A francia blokk győzelme folytán Németország is kritikus helyzetbe fog kerülni és a háború alatt tanúsított magatartása miatt Franciaország újabb zónákat fog megszállani Németország nyugati határvidékén. A háború befejezése után úgy Németországban, mint Franciaországban kommunista hullám lesz érezhető, azonban a kommunista mozgalom csakhamar elveszti erejét s visszaszorul Szovjetországnak határai közé.

— **Megházasodlak a fogházban a budapesti kommunista gyárigazgató.** A kommunista összeesküvés miatt letartóztatott Földes Pál, a csepeli posztógyár igazgatója és titkár-nöje, Fink Emma, a Markó-uccai fogház lakói elhatározták, hogy házasságot kötnek egymással. A szükséges okmányokat az ügyvédek beszerezték, csupán az igazságügyminiszter hozzájárulása szükséges és így valószínű, hogy hétfőn meg is lesz a házasságkötés a fogházban. Földes tanuja dr. Szőke Sándor, Fink Emma tanuja pedig dr. Vámbéry Rustem lesz.

— **Az Aradi Nyugdíjas Egyesület hivatalos közleménye.** Felkérjük özvegy Barta Jánosné, Fehérvári Mihály, Hegyi Antal, özvegy Horváth Lajosné, özvegy Juhász Lajosné, özvegy Kovács Jánosné II., özvegy Kreischitz Mártonné, özvegy Wagner Jánosné, Farkas János, Almási Katalin, Fejes István, Valku Vichente, Bátor Lukrécia, özvegy Székely Antalné, özvegy Pál Lajosné, Dodeanu Lázár, Cosoiu Mária CFR nyugdíjasokat, továbbá Aggvölgyi János, özvegy Aradi Mártonné, özvegy Barta Istvánné, Császár József, özvegy dr. Czédly Károlyné, özvegy Kövér Lajosné, Laczay István, özvegy Orosz Mihályné, Török Imre, özvegy Varga Istvánné, Almási Istvánné Acseve nyugdíjasokat, hogy f. évi okt. havi nyugdíjukat, továbbá özvegy Grumely Józsefné 15.850 lej, özvegy Siclovan Florea 6496 lej segélyét, Volacsek Géza 637 lej nyugdíját és Kruzics Máté volt paulisi váltóór 9607 lej nyugdíját a CFR igazgatóság központi pénztáránál sürgősen vegyék fel, különben hátralékba fog vétetni. Az elnökség.

— **Legmodernebb kozmetikai kezelés** Oroszné szalonjában. Strada Unirei (Fábián-ucca) 1.

— **Az Aradi Zsidó Ifjúsági Kulturkör** holnap, vasárnap este 9 órakor nyitja meg körhelyiségét Strada 29. Decemvrie (Hasszinger-ucca), klasszikus gramofon-hangversennyel. Ezt megelőzően délután 4 órakor a vezetőség választmány tart megbeszélést.

Rendeljen még ma

magyar osztálysorsjegyet.

84.000 sorsjegy 42.000 nyeremény

Minden második sorsjegy nyer.

Legnagyobb nyeremény szerzéses esetben

500.000 pengő = cca 15 millió lej.

300.000 pengő; 200.000 pengő; 100.000 pengő

stb. stb. Összesen közel **8 millió pengő** = cca 240 millió lej.

A húzások már október 17-én kezdődnek.

Hivatalos árak osztályonként.

Egész: 24 pengő	Fél: 12 pengő	Negyed: 6 pengő
---------------------------	-------------------------	---------------------------

Az I. osztály ára később is fizethető.

DELEJ LÁSZLÓ

bank- és váltóüzlet

SUDAPEST, VII, Erzsébet körút 34.

— **A Deutsche Rundfunk** legutóbbi száma érdekesítő tartalommal és nagyszerű illusztrációkkal jelent meg. A rádióvilág legfrissebb híreinek kívül, a leadóállomások legkimerítőbb programját is közli.

— **Áramszünetelés.** A villanytelep igazgatósága értesíti a nb. fogyasztó közönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt folyó évi október hó 12-én reggel 8 órától, délelőtt 10 óráig az áramszolgáltatás szünetelni fog: a Str. Mocioni, Ghiba Birta, Marasesti és környéke, továbbá Pernyáva, Sága és Gáj-ban. Továbbá Miklakán reggel 10 órától ebédután 2 óráig.

— **Menetrendváltás a hegyaljai villamoson.** Az aradhegyaljai villamos vasút vonatai folyó hó 12-től kezdődőleg a következőképp közlekednek: Aradról 5 óra, 33 perc, 8 óra, 11 óra 45 perc, 14 óra 30 perc és 18 órakor. Pankotáról: 5 óra 30 perc, 8 óra, 11 óra 40 perc, 14 óra 25 perc és 17 óra 55 perckor. Radnáról: 5 óra 43 perc, 8 óra 15 perc, 12 óra, 14 óra 46 perc és 18 óra 15 perckor.

SPORT KÖZLÖNY

Aradiak sikere a bucaresti-i országos tenniszbajnokságban

Az elmúlt napokban fejeződött be Bucarestben Románia ezévi tenniszbajnoksága, amelyen igen sok erdélyi játékos vett részt közöttük Aradról Paunescuné és Giurgutiné. Mindketten sikeresen szerepeltek. Különösen Paunescuné, aki Filenznével (Bucaresti) megnyerte a női páros II. osztályt, harmadik helyre jutott a női egyes II. osztályban és Prodanovval (Bucaresti) a vegyespáros II. osztályban, Giurgutiné pedig az Aradról Temesvárra eltávozott Fülöppnével második lett a női egyes I. osztályban.

A KERESKEDŐ VEREJTÉKES ARCCAL olvassa este a pénztárlapot. De nem a melegtől, hanem a gondoktól verejtékes az arca: miből fog fizetési kötelezettségének eleget tenni? Ha felkeresi kiadóhivatalunkat, nagyon értékes tanácsot adunk Önnek: hogyan emelheti forgalmát. Már egy hét múlva megkapja az első kellemes meglepetést; emelkedik a napi bevétel.

Ki a Népszövetségből!

mérleg — Káros és tehetetlen genfi tanácskozások — August Abel német birodalmi képviselő, a demokraták és ifjúnemetek fuziójából keletkezett állampárt vezérének cikke

Berlinből jelentik: August Abel, birodalomgyűlési képviselő, a kiváló publicista, az ifjúnemet rend és a demokrata párt fuziójából keletkezett állampárt külpolitikai vezére szenzációs cikket írt a „Der Jungdeutsche” című hivatalos pártnapilap egyik legutóbbi számában. August Abel, aki évek óta a francia-német megegyezés hirdetője, ismételtlen állást foglalt ama német jobboldali politikusok ellen, akik a Népszövetség ellen uszítottak, most cikkében Németországnak a Népszövetségből való kilépését követeli. August Abel többek között a következőket írja:

— Habár 1919. májusában Versaillesban a német delegációt jól őrzött drótkerítés vette körül, e sorok írójának sikerült Versaillesból Párisba szöknie és azután újra visszatérni Versaillesba, anélkül, hogy szökését és távoztását észre vették volna. Párisban akkor egy ma is gyakran emlegetett francia újságíróval találkoztam és azt megkérdeztem, miként lehetséges, hogy Wilson egyre kevesebb ellentállást tanusít Clemenceau drákói követeléseivel szemben? A francia mosolygott és így felelt: „Az öreg Clemenceau csak látszólag ment bele a Wilson-féle népszövetségi ideológiába. Napról-napra újabb fogas kérdéseket ad fel Wilsonnak arra vonatkozólag, hogy miként képzei el a Népszövetség működését. Wilson nyomban bedől a kérdéseknek és éjjel-nappal verejtékében fürödve dolgozik a Népszövetség statutumainak szerkesztésén. Eközben Clemenceau diktálja a reparációs, területi és lefegyverezési feltételeket.

Wilson ebből semmit sem vesz észre, annyira el van foglalva Népszövetségével.”

Később a német köztársaság belépett a Népszövetségbe. Nem tartoznak azok közé, akik könnyelműen, megfontolatlanul és haragosan, az anyag ismerete nélkül politikai dolgokról és berendezésekről ítéletet mondanak, csupán azért, mivel azok érzelmileg nem rokonszenvesek számunkra, avagy keletkezésük ellen emelhetnénk kifogást. Németország ájultsága gyakran arra kényszerít bennünket, hogy azt csináljuk, amit az angol, mint az életbölcsesség elemét evvel a felszólítással jelöl meg: „Make the best of it!” Mindig visszautasítottuk, hogy népszerűség-hajhászból olyan követeléseket támasszunk, amelyek a nagy tömegeknek ugyan visszhangot keltenek, a politikai porcellánt azonban könnyen összetörhetik. A Népszövetséggel szemben várakozó, pozitív kritikai álláspontot foglaltunk el. Személyesen igen pontosan megtekintettük a genfi grémiumot és sok napot és éjszakát a genfi események olvasásának és tanulmányozásának szenteltünk. A legutóbbi genfi tanácskozásokat is hűvösen és előítéletek nélkül hallgattuk meg és alapos mérlegelés után vonjuk le a konzekvenciákat.

— Ezek a konzekvenciák abban a megállapításban összpontosulnak, hogy a Népszövetség Németország számára tökéletlenek, sőt károsnak bizonyult. Tehát: **ki a Népszövetségből!**

— Terjedelmes könyveket lehetne írni arról, hogy a Népszövetség miként döntött igazságunk ellenére mindig ellenünk. Mivel ezek az esetek közismertek, megtakaríthatjuk felsorolásukat. A Népszövetség velünk szemben tanusított ellenséges magatartásánál azonban sokkal fontosabb az

a komédia, amelyet a Népszövetség a kisebbségi s leszerelési kérdésekben rendez.

— Őszintén szólva, sajnáltuk a német delegációt, amely legutóbb Genfben a német birodalmat képviselte. Mellesleg, hogy milyen álláspontot foglaltunk el azon férfakkal szemben, akik ott bennünket képviseltek, pirulnunk kellett azért a bánásmódért, amelyben a Népszövetség őket részesítette, figyelmen kívül hagyva a lengyel Zaleski szemtelenségeit; mivel ezek valószínűleg ennek az urnak nemzeti sajtóságához tartoznak. Briand válasza a ki-

Kisebbségi és leszerelési komédia — Németországnak nincs keresni valója a Népszövetségben — Katasztrófális

sebbségi vitában a német előterjesztésekre azonban szintén nyegle, sértő és amellel teljesen hamis volt. Ezt revidálni lehet, azt nem... Briand a küszöbön álló francia belpolitikai harcokra való tekintettel választotta ezt a hangot, mivel a végelgyengülésben szenvedő francia érdekarlamentben még mindig nagy érdemnek, a hazafiság bizonyítékának tekintik a németellenes kifakadásokat.

— A kisebbségi kérdés, amely számunkra olyan fontos, mivel sokmillió német simlódik idegen államkeretekben kisebbségi sorban, ez alkalommal sem haladt előre egyetlen lépést sem. Ellenkezőleg, a világháború hasznalozóinak állásfoglalása — sajnos — igen érthetőleg bizonyítja, hogy

a kisebbségek a Népszövetségtől semmit sem várhatnak.

Ez a körülmény a kisebbségeknél kétségbeesést és pánikhangulatot válthat ki, ami viszont represszáliákhoz és a kisebbségek további gyengítéséhez és kiirtásához vezethet. Ebből a szemszögből nézve, a Népszövetség működése a kisebbségi kérdés terén egyenesen káros.

— A leszerelési kérdésben csak sajnálkozni lehet azon, hogy a német delegátusok eltűrték az összes ferdtéseket és gunyolódásokat

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Négyszázötvenezer pár orosz sárcipő jön be az országba

Európa gazdasági rendje ellen —

Semmi kétség, az oroszok Európa gazdasági rendje ellen tervszerűen lépnek fel. Nem fontos most azt megállapítani, hogy a szovjet-termelés tette-e lehetővé, hogy az oroszok ily hatalmas termelésfelesleggel rendelkezzenek, avagy ottthoni koplalás árán árasztják-e Európát termésük eredményével, a lényeg az, hogy az orosz áru itt van és mert itt van, egyre jobban és inkább esnek azok az árak, amelyek eddig is a termelési költségek szintjén mozogtak.

Az ideai terméseredmények alacsony árát javarészt a szovjet dumpingjának köszönhetjük. Ugy látszik azonban, Oroszország nem elégszik meg a terményárak letörésével, hanem az ipari produktumok ellen is fellépett. Egy cseh cég e pillanatban 450.000 pár orosz hó- és sárcipőt — kalucsnit — hozott be az országba és a bucaresti-i Kereskedelmi és Iparkamara ebből az alkalomból átiratot intézett a kormányhoz, amelyben a romániai iparnak védelmét kéri.

A kormány már egyszer kiadott egy oly értelmű rendeletet, amely szerint semmiféle orosz iparcikk az ország területére be nem jöhet. Ezt a rendeletet később — intervencióra — úgy változtatta meg, hogy azok az orosz eredetű árak, amelyeknek vétele szerződése április hó 30.-a előtt kelt, az országba bejöhettek. A cseh cég is ezen a címen hozta be a majdnem félmillió pár sárcipőt és a bucaresti-i Kereskedelmi és Iparkamara most átiratban arra figyelmezteti a kormányt, hogy ennek az engedékenységek örve alatt a legkülömbözőbb fajtájú és mennyiségű árak árasztják majd el az országot.

Az oroszok ugyanis egyszerűen azt csinálják, hogy a szállító cégeknek egy április 30. előtt kelt számlát szolgáltatnak ki és így árujukkal az ország területére be tudnak jönni.

Epen ezért a bucaresti Kereskedelmi és Iparkamara arra kéri a kormányt, hogy minden kivételt eltörölve, generálisan rendelje el, hogy az országba semmiféle orosz eredetű árucikk be nem jöhet. A Kamara maga is jól tudja, hogy ennek a szigorú eljárásnak kelle-

anélkül, hogy haza utaztak volna. A Népszövetség olyan formában szabotálja a leszerelést kérdést, hogy belátható időn belül nem számíthatunk a leszerelésre.

— Mindent összevéve, nyugodtan leszögezhetjük, hogy még egyetlen népszövetségi közgyűlés sem járt olyan negatív és Németország számára lealázó eredménnyel, mint a mostani. Az eison túltehetnök magunkat abban a reményben, hogy majd később megjavul. — Németország kezelése a kisebbségi és leszerelési kérdésekben azonban meghazudtolja a „szövetség” szót, mivel szövetség csak egyenjogú faktorok egyesülése lehet, ebből pedig misem volt észrevehető.

— A Népszövetség mérlege katasztrófális.

A Népszövetséget nem azért teremtették, hogy megakadályozza az ópiumkereskedelmet és küzdjön a leánykereskedés ellen — habár ezt is megteheti, sőt köszönet illeti érte, ha megfelelő tulajdonképeni feladatának — hanem azért, hogy megteremtse a szomszédos államok békés viszonyát és biztosítsa az örök békét. A Népszövetség azonban evvel a feladattal nem törődik, sőt sok esetben, most például újra a kisebbségi és leszerelési kérdésekben egyenesen megtorpodózza a békét. A Népszövetség sok milliójába kerül évente Németországnak. Okosabb lenne ezeket a milliókat a kisebbségi sorban élő németek kulturális támogatására fordítani. Németországnak nincsen keresni valója a Népszövetségben a történelem után. Ki tehát a Népszövetségből! Ott maradásunk lehetetlen!

A bucaresti-i kamara az összes orosz áruk kitiltását követeli. Tervszerű harc elégtelen az eddigi védekezés

mellett következményei lehetnek, de az a véleménye, hogy ezeknél a kellemetlen következményeknél sokkal súlyosabb gazdasági és termelési anarchiát idézne elő, ha az országba orosz iparcikkek dumping áron bejöhethetnének.

Zsidó nagybankot alapítanak Budapesten

Az új banknak 10 millió pengő alaptőkéje lesz — Kohner báró párisi tárgyalásai

Budapestről jelentik: Érdekes bankalapításnak a tervéről beszélnek napok óta Budapesten. Arról van ugyanis szó, hogy külföldi érdeklőség bevonásával és egy külföldi zsidószövetség aktív közreműködésével új bankot alapítanak Budapest székhellyel, elsősorban a keleteurópai zsidóság számára. A terv ugyilátszik rövidesen a megvalósulás stádiumába fog lépni, mert hír szerint, ebben az ügyben már a késő nyár folyamán tárgyalások voltak Párisban. A tárgyalások színhelyeül azért választották Párisot, miután elsősorban az ottani Alliance szövetség venne részt a bankban. A tervezett intézett tíz millió pengő alaptőkével birna és létrehozatala érdekében báró Kohner Adolf és Stern Samu is tárgyaltak Párisban.

— Milliódos veszteségek a newyorki tőzsdén. Newyorkból jelentik: A legutóbbi péntek volt a newyorki tőzsde legiekétebb napja. Valóságos orgiát ült a baisse. Ötmillió részvény cserélt gazdát, milliárdokat veszítettek emberek és váltak gazdagokká vagy szegényekké.

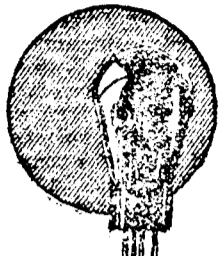
— Élénk üzlet Budapesten aranyérmékben. Budapestről jelentik: Az utolsó napokban az aranyérmék iránt élénkebb érdeklődés mutatkozik. E héten a 20 koronás aranyért 23.50 pengőt fizettek, a Napoleon-aranyért 22.50 pengőt. Az év elején a 20 koronás aranyé 23.10 körül volt, a Napoleon-aranyé 22.10 felett. A nagy Dukát ára körülbelül 53.70, a kis Dukáté 12.42—12.50. Egy kilogramm szinarany is cserélt gazdát hétfőn az értéktőzsdén 3840 pengős nettó áron.

= Kettős kereskedőgyűlés lesz vasárnap. Domán Sándor, az Aradi Kereskedelmi Testület elnöke és Engel Gyula, a Fűszerkiskereskedők Szindikátusának elnöke megbeszélést folytatnak arról, hogy a vasárnapi testületi ülésel egyidejűleg a Szindikátus is összehívja tagjait a Kereskedelmi és Iparkamarába, hogy az október 19-iki országos kereskedőkongresszus aradi előkészítő gyűlésén mindeket aradi kereskedő egyesület együttesen vitassa meg a közös problémákat. A két elnök tehát felhívja úgy a Kereskedelmi Testület, mint a Fűszerkiskereskedők Szindikátusának tagjait, hogy vasárnap délelőtt 11 órakor teljes számmal vonuljanak fel a gyűlésre, amely az iparosvezetők megjelenésével együtt külső megnyilvánulásaiban is demonstratív előkészítője lesz a jövő heti egyedi kongresszusnak.

= A mai piaci árak. Tojás darabja 2—2,20, sovány liba egy pár 180—220, kövér 360—500, sovány kacska 90—110, kövér 180—230, csirke 45—60, tyúk 70—80. Tehéntyűró kg. 10—12, juhtyűró 40—48, vaj 80—120, tejfél 35—40, tej 6—7 lej. Bab kg. 12—14, burgonya 3—4, hagyma 2, fokhagyma 16—18, alma 8—10, zöldbab 10—12, dió 22—24, szőlő 10—14, szilva 13—14, paradicsom 3—4, Káposzta darabja 3—5 lej. Gabonaárak: Buza 280—300, rozs 260—270, kukorica 190—210, zab 270—280, árpa 240—250 lej métermázsánként.

= A szörmekereskedelem kivonul a lipcsei piacról. Lipcséből jelentik: A legutóbb Lipcsében megtartott nemzetközi szörmekiállítás — mint megirtuk — teljes kudarccal végződött. Vevők a kiállításon jóformán alig voltak láthatók. Ez a kudarc a kiállítók jórészt arra ösztönözte, hogy ezentúl távolmarassák magukat a lipcsei kiállításoktól. A szörmekiállítás vezetősége ülést hívott össze ebben az ügyben, melynek előreláthatólag az lesz a határozata, hogy ezentúl nem tartanak Lipcsében szörme-aukciókat és így Lipcse kikapcsolódva a szörmekiállításoktól, elveszti — mint ször-

P 430
P 460

TUNGSRAM

AZ UJ

nagyteljesítményű végerősítő

TUNGSRAM BÁRIUMCSÖVEK

már normális anódfeszültség mellett is óriási teljesítményt adnak és ezért

amatőr célokra egyedül alkalmazásuk

P 430 anódfeszültség 150—250 Volt
teljesítmény 6 Watt

P 460 anódfeszültség 100—220 Volt
teljesítmény 12 Watt

Közepes készülékkel, dinamikus hangszárával óriási hangerő, páratlan hangtisztaság!

Kérjen részletes leírást rádiókereskedőjétől!

mepiac — eddigi jelentőségét. Hogy mennyire a lipcsei piac a hibás, azt bizonyítja az, hogy a londoni nyulaukción, ahol az árak, a kezdő árakkal szembeállítva, 10—15 százalékos emelkedést értek el akkor, amikor Lipcsében a kikészített szörme 45 százalékos veszteséget szenvedett.

= Árlejtések az aradi városházán. Ma árlejtést tartottak Aradváros gazdasági hivatalában. A volt Apolló-mozihoz tartozó két szoba bérletére, amelyet a város viszont mozival együtt a Banca Româneascătól vett bérbe. Az árlejtésen két aján-

lat érkezett be: dr. Weil Károly havi 1520 lej és Havas István 1510 lej bért ajánlott fel. Az árlejtési bizottság dr. Weil Károly ajánlatát javasolja elfogadásra. — Ugyancsak ma tartották a nyilvános árlejtést a tüzerlaktanya melletti vásártéren levő helyiségek bérletére. Mindössze négy jelentkező akadt és ezek is elfogadhatatlanul alacsony árakat ígértek, úgy, hogy az árlejtést valószínűleg meg kell ismételni. Trajn Antal asztalosmester havi 300 lej bért, Dobsa Józsefiné 250 lejt, Krémer Fáni 310 lej hért ajánlott, míg az utóbbi egy másik helyiségért 510 lej bért ajánlott fel.

Magyarország kivonul az agrárblokkból

Az Adeverul érdekes cikke — Magyarország egyedül akarja ellátni Ausztriát gabonával

Bucurestiből jelentik: Az Adeverul mai számában megjelent cikk szerint a Bucurestiben megtartandó nemzetközi agrárkonferencia működése elé váratlan nehézségek gördültek. Az Adeverul ismerteti, hogy Magyarország álláspontjában változás állott be, amennyiben Bethlen István gróf miniszterelnök csütörtökön tartott beszédében frontot csinált az eddigi

megállapodásokkal szemben. A magyar miniszterelnök kijelentéseiből azt a konzekvenciát lehet levonni, hogy Magyarország el akar térni az együttműködés tervétől és egyedül akarja Ausztriát gabonával ellátni. Ennek dacára — írja az Adeverul — nagy fontosságot kell tulajdonítani a bucaresti-i agrár-konferenciának, a mely hivatta lesz a Duna-államok közös érdekeit fenntartani.

FILM KÖZLÖNY

A vihar-expressz

Hangosfilm-bemutató a Central-mozgóban

Lon Chaney utolsó hangosfilmje. Érdekes, művészi, realiztikus, emberi, bravuros, karakterisztikus — mint a többi. A különbség csak az, hogy több nem jön utána, hogy ez az utolsó. És valami különös összeállítás az ez a dolgoknak, hogy Lon Chaney, akit bizony a maga valójában alig ismertünk, nem a szájalomraméltó nyomorék mezében, nem valami fantasztikus maszokban, kínait, fantomot alakítva bucsuzik tőlünk, hanem a hétköznapiok egy egyszerű, robotos emberének, egy mozdonyvezetőnek alakjában jelenik meg utoljára a vásznon, mintha ezzel az életteljes alakítással most utoljára még közelebb akart volna kerülni a közönséghez. A film maga „a vasút épsza” alcímmel került a forgalomba és Lon Chaney talán ehhez a címhez híven, felejthetetlenül alkotta meg Anderson mozdonyvezető alakjában a kötelességtudó, pontos, hivatását szerető vasutas épszát. A 2329-es mozdony az ő keze, szeretete, gondviselése alatt nemcsak az ő, hanem a közönségnek is szinte élettel teli barátjává válik, mint ahogy élő társa a nézőnek a hófúvásban magában álló órház, a szemafor és a vasúti sín.

Külön kell megemlékezni a film kitűnő zenéjéről, hangaláfestéséről, mellyel a távirógépek kopogásától, két hatalmas szerezvény robbanásszerű egymásbaütésétől minden egyes jelenetet valószínűvé, átélhetővé tesz.

Phiblys Hover szeleburdiságával igyekszik a film komor milieujébe egy kis humort bevinni, míg James Murray, a foglalkozása ellen lázadó, a vasutól menekülni akaró fia szerepében móltó társa Lon Chaneynek.

Nagy leépítés készül a pénzügyigazgatóságoknál

A pénzügyminiszterium érdekes körlevele — Kimutatás készül a pénzügyi tisztviselőkről

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium kérdőíveket küldött szét valamennyi pénzügyigazgatóságnak, azzal az utasítással, hogy pontos és részletes kimutatást készítsenek a pénzügyigazgatóság valamennyi tisztviselőjéről, hogy azok személyi viszonyait megállapíthassák. A pénzügyminiszteriumnak ezt az intézkedését azzal hozzák összefüggésbe, hogy az új kormány öt millióval akarja csökkenteni a költségvetést és ezzel kapcsolatosan az állami tisztviselők körében nagyszabású leépítést akar végrehajtani. Ugyilátszik, elsősorban a pénzügyi tisztviselőknél kezdik meg a leépítést.

Nagyarányu kommunista kémkedés Besszarábiában

Ujabb kém szervezetet lepleztek le — Több mint száz letartóztatás

Kisenevből jelentik: A szigorancának Besszarábiában déli részében egy újabb kém szervezetet sikerült lelepleznie. A vizsgálatot Maimuca vezérinspektor vezette le, aki Ismailban és Cotatea Albában több kém letartóztatását foganatosította. A kém szervezet székhelye Tartabunara volt. A letartóztatottak száma meghaladja a százat. A szervezet egész Besszarábiára kiterjedt és Galatiban is sikerült a szervezet kötelékébe tartozó sejteket felfedezni. A vizsgálat megfeszített erővel folyik.

A szerkesztésért felelősen BALGO HENRIK

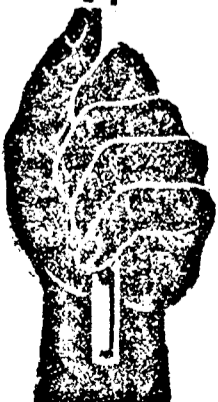
AZ
UJSÁG

Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 43.
levélben is készséggel áll mindenkinek
rendelkezésére teljesen díjtalanul.

HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához
forduljon felvilágosításért. — Szakszerű
válaszok, gyors és pontos elintézés.

MÁRTON JAKAB angol uriszabó ARAD, Piata Avram Iancu 10.

Elsőrendű őszi és téli angol szövetkülönlegességek megérkeztek. Mérsékelt árak!

Rádió műsor

— Romániai idő. —

SZOMBAT, október 11.

Bucuresti, 13. Gramofon, 13.50. Egy óra gramofon. 17. Moscopol-zenekar. Könyvű zene 18.30 Moscopol-zenekar, 20. Gramofon, 21. Donizetti: Don Pasquale c. operája a Studióban. — Budapest, 10.15. A rádió házi-zenekarának hangversenye. 1.05. A m. kir. 1. honvédegyalozczerd zenekarának hangversenye. 5. Kállay János novellái. 6.25. Hangverseny. Közreműködnek: Vig Miklós (ének) és Vig György (saxofon). Zongorán kísér Polgár Tibor. 7. Halász Gyula előadása: „Helyes magyarság, magyar helyesírás”. 8.30. Színműelőadás a Studióból. „Szent Márton rózsafái”. Írta: Csermely Gyula. Rendező: Csanády György. Utána: Gramofonhangverseny. Majd: A „Nur Du” című hangosfilm közvetítése a Kamara Mozgófényképszínházból. Utána: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a Hungária-szállóból. — Belgrád, 18.30. Nemzeti zene. 21. Lang hegedűművész játéka. 21.45. Két csomó kulcs, vigiáték. 22.30. Popovics operaszenes dal- és áriaestje. 23.15. Gramofon. — Prága, 12.15. Kamarazene, gramofon. 19.20. Gítárdalok. 21.50—23. Vidám est. — Wien, 12. Gramofonfúvócska. 13. Lederer zenekar, 20.35. Gei-

ger-zenekar. — EGYÉB EUROPÁI NEVEZETESSÉGEK. Breslau, 21.30. Molnár Ferenc: „A farkas” című vigiátéka. Közben zene.

VASÁRNAP, október 12.

Bucuresti, 11.30. Egyházi ének. 12. Rádiózenekar. 13. Gramofon, 13.50. Gramofon, 17. Dinicu-zenekar: Könyvű és román zene. 18.30. Dinicu-zenekar, 19. Rádiógyetem, 20. Gramofon, 21. Niculescu-Basse operaénekes dalestje. 21.45. Theodorescu hegedűművész játéka. 22.15. Balalajka, Orosz dalok. — Budapest, 11. Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. 12. Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus szíve templomból. Szentbeszédet mond P. Bangha Béla jézusársasági házfőnök. Majd: A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 3.15. A pécsi repülőter felavatása Magyarországon kormányzójának jelenlétében. Helyszíni közvetítés. Konferál Koncz Sándor dr. 5. Rádió Szabad Egyetem, 6.15. A Magyar Cserkészszövetség évnvítő tábor-túzi előadása. 7.20. A m. kir. 1. honvédegyalozczerd zenekarának hangversenye. 8.25. Zagon István humoros felolvasása: „Önagysága a háziasszony”. 8.50. Sporteredmények. 9. Gergely László zongorahangversenye. 9.35. Gítár-est. Közreműködik T. Mátray Erzsébet, a Nemzeti Színház tagja (szavalt). Szedő Miklós, a Városi Színház operaénekes (ének), Náday Béla (I. gítár),

Odry Zúrd (II. gítár), Janitsary Miklós dr. (III. gítár), Kerpely Jenő (gordonka), Bertha István (celesta) és Pándi László (mandolin). Majd: A Fejes-szalonzenekar, az Ostende tangó- és jazzband, valamint Toll Árpád cigányzenekarának hangversenye, az Ostende-kávéházból Kalmár Pál (ének) közreműködésével. — Belgrád, 21. Ilin Dusan hegedűversenye. 21.30. Gramofon 22.10. Nemzeti zene. 23.25. Seta Európán keresztül. — Prága, 11.30. Gramofon, 12. A cseh tanítók delegatének hangversenye. 13.05. Déli zene. 19. Millöcker: „A koldusdiák” című rövid operettje gramofonon, 21—23. Ada Sári és Rjavec előadóművészek hangversenyének közvetítése a Smetana-teremből. — Wien, 12.05. A wien szimfonikusok hangversenye. 14.10. Népszerű zene gramofonon. 16. Wacok-zenekar játéka. 18.30. Kamarazene a Manser-vonósnégyes előadásában. 20.40. Römisch-zenekar, 21.40. Strauss O.: „Maretta” című zenés vigiátéka öt képben. — EGYÉB EUROPÁI NEVEZETESSÉGEK: Frankfurt a. M., 20.30. Beethoven: „Fidelio” c. kétfelvonásos operájának ünnepi előadása a frankfurti Operaházból, az Operaház 50 éves fennállásának ünnepe alkalmából. — Milano, 21.30. Lehár: „A cérevis” című operettje 3 felvonásban. — München, 19.05. Wagner „Tannhäuser” című háromfelvonásos operája a nemzeti színházból. — Róma, 21.30. Massenet: Hamupipóke c. négyfelvonásos vígoperája a Studióban.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel ki-vánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal felelős a magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak választékosan ellátott kérdéskódásra válaszolunk. Ajánlatok ígelés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

LAKÁS.

KÖZPONTBAN 2 üres szobát keresek. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 4132

KIADO kétszobás, előszobás lakás. Cuza Voda 22. (Thokoly Imre-u.) 4133

A volt SZABADSÁG-TÉR 11. sz. házban egy üzletnelység és egy háromszobás, akorvos uccai lakás november elsejére berbeadó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4134

11. ENKELETEN 3 szobás uccai lakás iürdőszeóával november 1-től kiadó, volt Szabadság-tér 6—6. 4135

A BULEVARDUL REGELE FERDINAND 13. számú házban egy orvosi rendelőnek, irodának, garconaknak alkalmas, egy nagy uccai és egy udvari szobából álló lakrész november elsejére berbeadó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4134

KIADO háromszobás, központi tütéses, teljesen moderu lakás és üzlethelyiségek a volt Bohus-palotában, Banca Romá-neá cá 3966

KÉI szoba, konyhás 1-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

EGYSZOBÁS konyhás lakás főtéren kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

Kiadó

négy-szobás, fürdős-zobás, konyhás lakás éléskamrával és pincével azonnalra a Piata Avram Iancu (v. Szabadság-tér) sarkánál. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

VÉTEL ÉSELADÁS.

FAJTISZTA, pedigrés, feléves francia buidogszuka eladó ötvenesi kastélyban. Postacím Arad 3. 4161

KERÉSEK bizomány üzletembe keleti perzsaszőnyegeket, ezüsttárgyakat, márkás porcellánokat, vitrineket, antik komódokat, komplett szobaberendezéseket, előszobafalakat, sezőnokat, szőrméket, dísz-tárgyakat stb. s azok gyors eladásáról gondoskodom. SALGÓNA, Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

NUIRIA, perzsa, azilszkin, mormotta, stb. női bundák, férfi bundák, szalonnok, ebédítő, háló, uriszoba berendezések, plüsch függönyök, kezimunkák, vitrinek, zongorák, hegedűk, gyermekágy, írógép, Wertheim kassza, keleti perzsa, helyben készített és gyári szőnyegek, csillárok, antik butorok, dísztárgyak, kofér, imazsámoly, különböző ajándéktárgyak, asztal és ágyneműek, ékszerök, festmények, stb. eladók. SALGÓNA bizományi üzlete Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

HATÓK ebédítő, klubozni urák, antik szalonnok, zongorák, keleti hazai perzsa, gépszőnyegek, szőrmebundák, kezimunkák e adók. „Ars” bizományi üzlet Ortu ay-palota.

MACUEATURA PAPIR 5 kigrós csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Arad Közlöny kiadóhivatalában. 500

Must lefojtására és eltartására való szer, borderítő szerek, vízahólya, gelatine, vászon-kémlap, kénkö, szin-faggyu, dugók, legolcsóbban beszerezhető, akácvirág méz is Erdős Pál fűszerkereskedő cégnél Arad Piata Avram Iancu 3. 4056

14 napig! tart csak 14 napig!

Szenzációs alkalom az olcsó vásárlásra.

Gyári szabott árakból az összes cikkekben!

20% engedményt ad

az

EL-BE-Harisnyaház

volt Zrinyi-ucca, Városi színház bejáratával szemben.

Győződjön meg szenzációsan olcsó kirakati árainkról.

14 napig! tart csak 14 napig!

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piata Avram Iancu Címre ügyelni! (Szabadság-tér) 10. szám.

Oriasí nyeremények

a 24-ik állami osztrák osztályosorsjátékon

Kisérlelje meg szerencsésjét és rendeljen azonnal.

800.000 schillinget, vagy cca 20.000.000 lejt nyerhet egy sorsjeggyel.

Ossznyeremény 13.406.400 schilling = 335.160.000 lei 84.000 sorsjegyre 42.000 nyeremény esik. Tehát a sorsjegyek fele nyer. Rendeljen azonnal az alábbi megrendelő jegyen:

SCHWALM & Co.-nál

Wien, I., Reichsrathstrasse 11/1.

Tessék ezen szerencseszámokból választani:

17710 19682 47505 64423 37478 71419

Az I. osztály huzása már november 18—20-án 1930.

Sorsjegyárak:

Egész Fél Negyed
S 48 = Lej 1200 S 24 = Lej 600 S 12 = Lej 300

Itt kívágni borítékba tenni és beküldeni!

Tek. Schwalm és Társa Bankház

Wien, I. Reichsrath Str. 11/1

Kérem címemre a következő sorsjegyeket és hivatalos játéktervet elküldeni:

_____ drb. Egész sorsjegy & 1200 Lei. — _____ drb. Fél sorsjegy & 600

Lei. — _____ drb. Negyed sorsjegy & 300 Lei.

A sorsjegyekért járó összeget _____ Leit mellékletten küldöm.

Egyidejűleg címre átutalom.*

Név: _____

Foglalkozás: _____

Teljes cím: _____

(Olvasható írást kérünk.) *Nem megtehető törölni.

ÜZLETEK.

TARSAT KERESSEK egy 25 év óta fennálló jömenetelő üzletbe. Késletleg eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4121

Bármely rentabis és reális

vállalkozást finanszíroznék

vagy biztos fedezet eilonében haszonrészesedést vállalnék, 50.000—1.000.000 lej erejéig. Teljes és részletes ajánlatok „SZERÉNY” jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 89

Allandó megélhetést! Magas keresetet! elérhetnek

ügyes képviselők

magánvevők látogatásával

Sürgős címközlés „Allandó kereset” jeligére Rudolf Mossehoz Olaj kéretnek. 105

INGYEN külszólótvány

döm és gyümölcsfa árjegyzékemet, mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt, vagy bármilyen fajta vesztsőt, míg át nem olvassa szőlészeti útmutatómat.

Cím: **J. SZUCS** szőlőtelep Dlosig, Jud. Bihor, 1

Az okos ember

ha valamit venni, vagy eladni akar, lakást, szobát, vagy üzlethelyiséget keres, vagy kiadni óhajt,

nem teszi az ablakába

azt a kis ódulát, amelyet vagy elolvasnak vagy se azok, akik az ablak előtt elmennek, hanem

apróhirdetést tesz közzé

AZ

ARADI KÖZLÖNY

ben, amelyet mindenki elolvas.

Egy tiszta apróhirdetés ára 40 lej.